

Biuletyn Informacyjny

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI

NR 1/2020

- DZIERŻAWA
- SPRZEDAŻ
- NABYWANIE
- NIERUCHOMOŚCI
INWESTYCYJNE

Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa

Bitwa Regionów

VI EDYCJA „BITWY REGIONÓW”

„Bitwa Regionów” to ogólnopolski konkurs, w którym reprezentacje Kół Gospodyń Wiejskich przygotowują regionalną potrawę według własnej receptury i z rodzimych produktów.

To wyjątkowe spotkanie z tradycją kulinarną charakterystyczną dla różnych regionów Polski.

JAKA POTRAWA W TYM ROKU ZACHWYCI JURY?
KTÓRA DRUŻYNA STANIE NA PODIUM?

Zapraszamy do oglądania kulinarnych zmagañ
Kół Gospodyń Wiejskich!

Więcej informacji:
www.bitwaregionow.pl

Polska
smakuje

Spis treści

3

Zagospodarowanie państwowych gruntów w 2019 roku

Głównym kierunkiem zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa. W 2019 r. KOWR wydzierżawił 44,3 tys. ha i sprzedał 3,7 tys. ha gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

#KupujŚwiadomie

7

**PRODUKT
POLSKI**

Czas na patriotyzm konsumencki!

Nowa odsłona kampanii „Kupuj świadomie – PRODUKT POLSKI” ma na celu zmianę postaw zakupowych Polaków. Wspierajmy rodzimych producentów!

List Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
Grzegorz Pięta 2

Zagospodarowanie gruntów państwowych w 2019 roku
Wojciech Adamczyk 3

Czas na patriotyzm konsumencki!
Marcin Wroński, Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR 7

Platforma Żywnościowa – giełda obrotu towarami rolno-spożywczymi
Mateusz Balcerowicz, Grażyna Czarnocka-Kaplan, Joanna Sych-Winiarek 9

Polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w 2019 roku
Marzena Trajer 12

Rynek tytoniu w Polsce – obowiązek informacyjny producenta
Dorota Jabłońska-Gorzala 17

Szacowanie wartości hodowlanej w spółkach KOWR
Marcin Oszczapiński 19

Poradnik eksportera. Rodzaje strategii wchodzenia na rynki zagraniczne
Ada Krzewicka 22

Sytuacja na rynkach rolnych 24

Summary 32

Biuletyn
Informacyjny KOWR
ISSN 1233-2437
nakład 8000 egz.

Wydawca:
Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa
01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

Redakcja:
Departament Rozwoju Rynku
Wydział Wydawnictw
tel. 22 376-71-14
faks 22 376-70-51
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Wydrukowano na papierze certyfikowanym PEFC

Wydawnictwo bezpłatne

***Szanowni Państwo,
Drodzy Czytelnicy,***

z przyjemnością oddajemy w Państwa ręce kolejny „Biuletyn Informacyjny” Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Numer otwierają publikacje ściśle związane z działalnością KOWR. Pierwsza dotyczy zagospodarowania gruntów państwowych w 2019 r. Głównym kierunkiem zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa – na koniec ubiegłego roku pozostawało w niej około 1 mln 40 tys. ha. Artykuł omawia także inne formy gospodarowania gruntami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Drugi artykuł to informacja o nowej odsłonie kampanii „Kupuj świadomie – PRODUKT POLSKI” realizowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. W tym trudnym dla naszej gospodarki czasie patriotyzm konsumencki i wynikające z niego decyzje zakupowe są niezwykle ważne dla rodzimych producentów. Wspierajmy zatem polskich przedsiębiorców i wytwórców żywności. Jak pisze w apelu o wsparcie kampanii Minister Jan Krzysztof Ardanowski: „to priorytet i nasz wspólny cel, społeczny obowiązek”.

W numerze informujemy także o rozpoczęciu pilotażowego funkcjonowania Platformy Żywnościowej. Nowatorskie rozwiązanie wprowadza standardy obrotu giełdowego towarami rolno-spożywczymi, które pozwolą na utrzymanie obecnych i pozyskanie nowych rynków zbytu. Wszystko po to, by zwiększyć konkurencyjność i wzmocnić znaczenie polskich produktów rolno-spożywczych na rynku globalnym.

Zapraszam do zapoznania się z informacjami dotyczącymi wyników polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi. Wartość eksportu produktów rolno-spożywczych w 2019 r. osiągnęła nienotowany dotąd poziom 31,4 mld euro, o 5,8% wyższy niż rok wcześniej. Sektor rolno-spożywczy jest kluczowym segmentem polskiej gospodarki i ważnym ogniwem w międzynarodowym łańcuchu dostaw. Potencjał branży pozwala na przekonanie, że polscy eksporterzy mają większe szanse na powrót na rynki zagraniczne po kryzysie związanym z pandemią koronawirusa.

*Zapraszam do lektury
Grzegorz Pięta
p.o. Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa*

Zagospodarowanie **gruntów państwowych** w 2019 roku

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla nieruchomości rolnych wydierżawionych przez KOWR w 2019 roku wyniosła 7,8 dt/ha, a średnia cena sprzedaży 1 ha gruntów uzyskana w ubiegłym roku ukształtowała się na poziomie 31 tys. zł. KOWR wydierżawił w 2019 roku 44,3 tys. ha i sprzedał 3,7 tys. ha gruntów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

DZIERŻAWA NIERUCHOMOŚCI ZASOBU WRSP

Dzierżawa jest głównym kierunkiem zagospodarowania państwowych gruntów. Cieszy się dużym zainteresowaniem, gdyż nie wymaga od rolników angażowania dużych środków finansowych, jak ma to miejsce przy nabywaniu nieruchomości. Wydierżawienie nieruchomości

Zasobu WRSP następuje w trybie przetargowym (przede wszystkim w drodze przetargów ograniczonych dla rolników indywidualnych) lub w trybie bezprzetargowym (w przypadkach określonych w ustawie).

Według stanu na koniec 2019 r. w dzierżawie pozostawało ok. 1 mln 40 tys. ha (na podstawie zawartych 63,2 tys. umów). Jest to 76% powierzchni pozostającej w Zasobie WRSP. W ubiegłym roku – na podstawie 4,9 tys. zawartych umów – wydierżawiono ogółem 44,3 tys. ha gruntów Zasobu WRSP. Z tej powierzchni w trybie przetargowym wydierżawiono 42,2 tys. ha gruntów.

W 2019 r. przeprowadzono prawie 6,5 tys. przetargów na dzierżawę, w których wydierżawiono 37,2 tys. ha. W tym okresie skuteczność przetargów na dzierżawę nieruchomości Zasobu WRSP mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych w relacji do przetargów odbytych wyniosła 74%. Natomiast skuteczność przetargów mierzona powierzchnią rozstrzygniętych przetargów do powierzchni zaoferowanej do dzierżawy była jeszcze wyższa i wyniosła 81%.

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego dla gruntów wydierżawionych przez KOWR w 2019 r. wyniosła 7,8 dt/ha. Analizując wysokość czynszu w poszczególnych grupach obszarowych, warto zauważyć, że najwyższy średni czynsz występuje w grupie obszarowej od 100 do 300 ha – 9,2 dt/ha.

SPRZEDAŻ PAŃSTWOWYCH GRUNTÓW

W 2019 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa sprzedał grunty o łącznej powierzchni prawie 3,7 tys. ha. W tym celu zorganizował ponad 30 tys. przetargów, w których sprzedał nieco ponad 3 tys. ha.

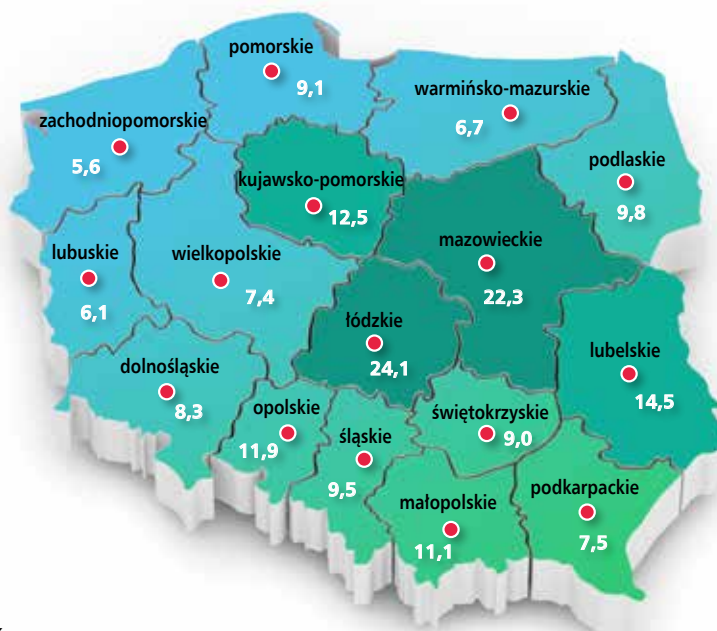
Skuteczność przetargów na sprzedaż nieruchomości Zasobu WRSP mierzona liczbą przetargów rozstrzygniętych do przetargów odbytych wyniosła 17%. Natomiast skuteczność przetargów mierzona powierzchnią rozstrzygniętych przetargów do powierzchni zaoferowanej do sprzedaży wyniosła 18%.

Średnia cena sprzedaży 1 ha gruntów uzyskana w 2019 r. wyniosła 31 tys. zł.

Najwyższe średnie ceny za 1 ha uzyskano w województwach opolskim i lubuskim, odpowiednio 40,6 tys. zł i 39,8 tys. zł, a najniższe ceny osiągnięto w województwie łódzkim (17,3 tys. zł/ha) i lubelskim (18,2 tys. zł/ha).

Średnia wysokość czynszu dzierżawnego uzyskanego w 2019 r. (w dt pszenicy/ha) w poszczególnych województwach

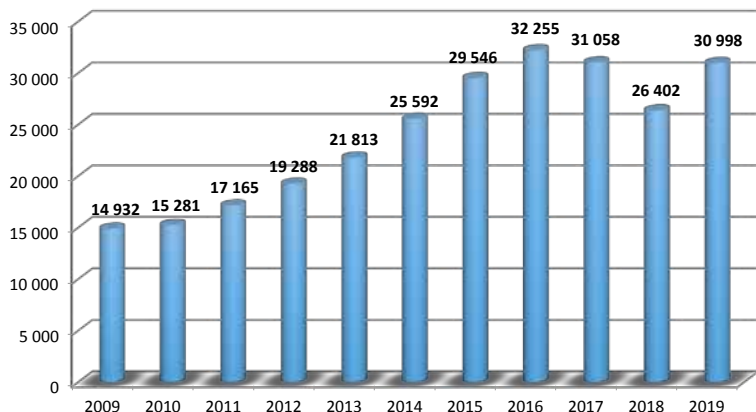
Średnio 7,8 dt pszenicy/ha

Z analizy ceny nieruchomości w poszczególnych grupach obszarowych wynika, że najwyższe średnie ceny uzyskiwano dla nieruchomości o powierzchni w grupie obszarowej od 100 do 300 ha – 42,3 tys. zł/ha (2 umowy), a najniższe w grupie obszarowej od 2 do 10 ha – 24,7 tys. zł/ha (65 umów).

Od początku działania na Zasobie WRSP do końca ubiegłego roku zostało sprzedanych ponad 2,7 mln ha gruntów, tj. 57% powierzchni przejętej do Zasobu WRSP.

Warto zauważyć, że zakaz sprzedaży gruntów Zasobu WRSP wprowadzony ustawą z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw spowodował że stała się ona zjawiskiem marginalnym. Jednak zakaz ten nie jest bezwzględny. Ograniczenia w sprzedaży państwowych gruntów nie dotyczą m.in.: nieruchomości rolnych do 2 ha, nieruchomości nierolnych przeznaczonych m.in. pod budownictwo mieszkaniowe, centra biznesowo-logistyczne czy składy magazynowe, nieruchomości położonych w specjalnych strefach ekonomicznych (SSE).

Średnie ceny sprzedaży gruntów rolnych Zasobu WRSP w latach 2009–2019 (w zł/ha)

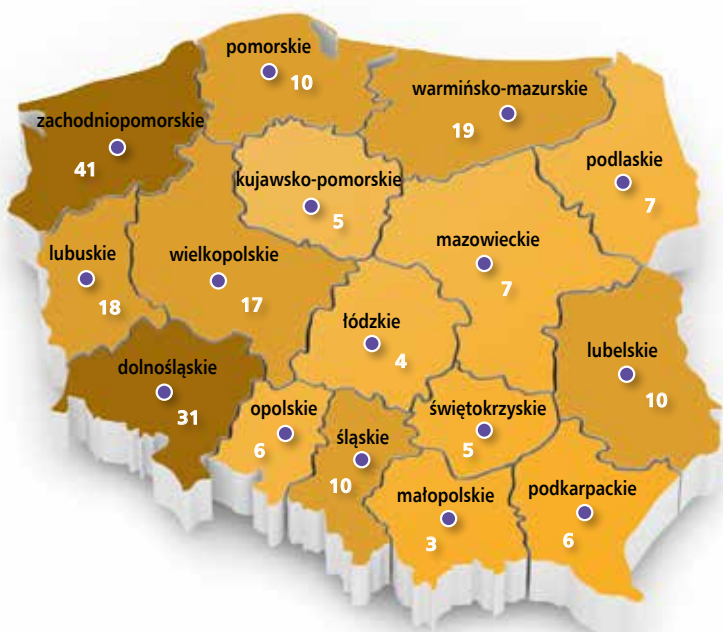
GRUNTY ZASOBU WRSP DO ROZDYSPONOWANIA

Na koniec 2019 r. grunty do rozdysponowania stanowiły niecałe 200 tys. ha powierzchni Zasobu WRSP. Ocena ich przydatności dokonana w Oddziałach Terenowych KOWR wskazała, że znaczna ich część (ok. 70%) może być sprzedana lub wdzierżawiona kontrahentom KOWR na

cele związane z produkcją rolną z tym, że większość z tych gruntów jest o niskiej przydatności rolniczej i znacznym rozdrobnieniu. Kolejne grunty (ok. 19%) określono jako kwalifikujące się do wykorzystania w celach nierolniczych

Grunty do rozdysponowania (w tys. ha) wg stanu na 31.12.2019 r. w podziale na województwa

Łącznie 198,6 tys. ha

Okolo 70% gruntów Zasobu WRSP do rozdysponowania może być sprzedana lub wdzierżawiona na cele związane z produkcją rolną.

– zwłaszcza pod zalesienia i budownictwo, a także na cele rekreacji i związane z ochroną przyrody. Dla pozostałych gruntów (ok. 11%) nie zdefiniowano możliwych kierunków ewentualnego wykorzystania. Ocenia się, że znaczna część tych gruntów charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem oraz innymi niekorzystnymi cechami, takimi jak np. zakamienienie, położenie na skarpach, urwiskach, między wałami przeciwpowodziowymi itp.

NIEODPŁATNE PRZEKAZANIA

Ważnym zadaniem KOWR jest nieodpłatne przekazywanie uprawnionym podmiotom nieruchomości wchodzących w skład Zasobu. Jednym z głównych beneficjentów tej formy zagospodarowania są m.in. jednostki samorządu terytorialnego, które mogą ubiegać się o nieodpłatne przekazanie gruntów przez KOWR na realizację zadań własnych. Od początku działalności KOWR (wcześniej ANR) przekazał nieodpłatnie samorządom prawie 59 tys. ha nieruchomości w całym kraju, a w 2019 r. – ponad 440 ha. Na uzyskanych przez samorządy lokalne gruntach powstają szkoły, boiska sportowe, place zabaw, tereny rekreacyjne, jak również obiekty

**W 2019 r. KOWR
przekazał nieodpłatnie
samorządom ponad
440 ha.**

użyteczności publicznej: hydrofonie, studnie głębinowe, przepompownie, oczyszczalnie ścieków, drogi dojazdowe, a od 2012 r. także nekropolie.

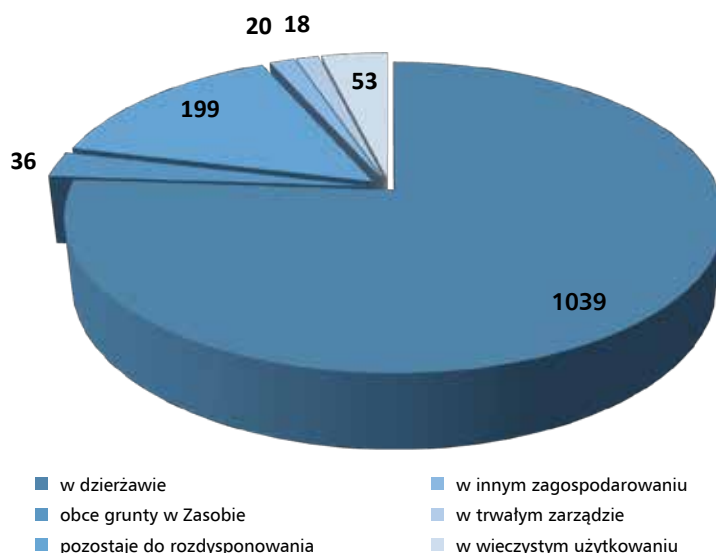
Warto odnotować, że na podstawie ustawy z 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości do 31 grudnia 2019 r. przekazano do KZN łącznie 530 ha gruntów z Zasobu WRSP.

WIELKOŚĆ ZASOBU WRSP

Od 1992 r. do końca grudnia 2019 r. przejęto do Zasobu WRSP 4,75 mln ha gruntów, z czego trwale rozdysponowano prawie 3,4 mln ha. W ramach sprzedaży i odpłatnego przekazania rozdysponowano 2,7 mln ha oraz nieodpłatnie przekazano uprawnionym podmiotom 670 tys. ha gruntów Zasobu.

Stan gruntów pozostających w Zasobie WRSP na 31 grudnia 2019 r. wyniósł ogółem 1 364 987 ha.

Grunty pozostające w Zasobie WRSP wg stanu na 31.12.2019 r. (w tys. ha)

*Wojciech Adamczyk
Rzecznik Prasowy
Biuro Dyrektora Generalnego KOWR*

Czas na patriotyzm konsumentcki!

Postępująca epidemia wirusa SARS CoV-2 odcisnie piętno na gospodarce. Dlatego z początkiem kwietnia Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspólnie z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa rozpoczyna kolejną edycję ogólnopolskiej kampanii informacyjnej „Kupuj świadomie – PRODUKT POLSKI”. Celem akcji jest zwiększenie wiedzy Polaków na temat świadomych decyzji zakupowych, szczególnie w tak trudnym czasie, jak pandemia koronawirusa – pisze w liście inauguracyjnym kampanię Jan Krzysztof Ardanowski, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Trudno jest w tym momencie oszacować, jakie straty dla gospodarki przyniesie kilkutygodniowa izolacja społeczeństwa w domach. Ekonomiści wieszczą wielką recesję i znaczny wzrost bezrobocia. Rząd Premiera Mateusza Morawieckiego przygotował „tarczę antykrzysową”, czyli pakiet rozwiązań mających złagodzić skutki gospodarcze spowodowane epidemią. Warto podkreślić, że dzięki inicjatywie Ministra Rolnictwa, popartej przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę, rolnicy zostali potraktowani w ustawie na takich samych zasadach jak przedsiębiorcy.

Korzystny wpływ na polską gospodarkę z całą pewnością może mieć zmiana postaw konsumentckich. Kupowanie produktów wytworzonych w kraju z polskich surowców przynosi korzyści, z których – dokonując wyboru na półce sklepowej – często nie zdajemy sobie sprawy. Według analizy Grant Thornton aż 79 gr z każdej wydanej złotówki zostaje w Polsce, jeżeli kupimy produkt rodzimej firmy wyprodukowany w kraju. Analogicznie, jeśli kupimy produkt firmy zagranicznej wyprodukowany w innym kraju, z każdej złotówki w Polsce zostanie tylko 25 gr. Liczby mówią same za siebie. Jeśli chcemy uratować miejsca pracy dla nas i dla naszych bliskich, jeśli zależy nam na wspieraniu budżetów lokalnych, jeśli chcemy, by efekt koronawirusa nie obniżył radykalnie naszego dotychczasowego poziomu życia i rozwoju, musimy przestawić swoje postawy konsumentckie na tory patriotyzmu gospodarczego. W ostatnich latach, dzięki polityce rządu, który wdrożył liczne programy społeczne, wzrósł popyt wewnętrzny, więc w naszym wspólnym interesie jest, by udział polskich produktów był w nim jak największy. Mówią o tym także nasi zachodni partnerzy, którzy w dobie kryzysu za priorytet uznają wspieranie swoich gospodarek.

#KupujŚwiadomie

Minister gospodarki i finansów w rządzie Francji Bruno Le Maire wezwał wszystkich obywateli do narodowej solidarności i patriotyzmu gospodarczego mającego wesprzeć lokalnych producentów w czasie kryzysu.

Czym jest patriotyzm gospodarczy? Pod tym pojęciem kryją się działania, których głównym celem jest wspieranie gospodarki danego państwa przez sektor publiczny i prywatny. Wsparcie administracji publicznej powinno mieć pozytywny wpływ na rozwój rodzimej przedsiębiorczości na rynku krajowym i na rynkach międzynarodowych. Takie działania prowadzimy w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa utworzonym w 2017 roku.

Niezmiernie ważną rolę w rozwoju gospodarek krajowych stanowi patriotyzm konsumentki, który znajduje odzwierciedlenie w postawach zakupowych konsumentów. Nabywanie rodzimych towarów przekłada się m.in. na: utrzymanie i tworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów podatkowych do budżetu krajowego i budżetów lokalnych, rozwój rodzimych przedsiębiorstw czy pozyskiwanie środków na inwestycje. Tymi właśnie czynnikami kierują się w swoich apelach o zwiększenie świadomości konsumentki politycy we Francji, w USA czy Niemczech. W Polsce także prowadzimy działania mające na celu promocję patriotyzmu konsumentki. Aby łatwiej identyfikować produkty wytworzone z polskich surowców, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało zasady stosowania w znakowaniu żywności informacji PRODUKT POLSKI. Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w której określono jednolite kryteria dotyczące dobrowolnego umieszczania na etykietach, opakowaniach lub na półkach sklepowych informacji PRODUKT POLSKI.

Dziś, w tym szczególnie trudnym czasie, chcemy przypomnieć, że polska żywność jest przede wszystkim smaczna, zdrowa, bezpieczna i dobrej jakości, a jej zakup przynosi korzyści, o których była mowa powyżej. „Wspólnie edukujmy społeczeństwo w zakresie konsekwencji dla gospodarki podejmowanych decyzji zakupowych. Z punktu widzenia przyszłości polskiego rolnictwa oraz gospodarki to priorytet i nasz wspólny cel, społeczny obowiązek” – pisze w apelu o wsparcie kampanii informacyjnej Minister Jan Krzysztof Ardanowski. Odpowiedzmy na apel Ministra Rolnictwa i włączmy się w akcję informacyjną prowadzoną przez Krajowy Ośrodek Wsparcia

Rolnictwa, szczególnie w mediach społecznościowych, tak by idea patriotyzmu konsumentki miała jak najszerszy zasięg, a przede wszystkim, by zaistniała w świadomości społecznej i zmieniła postawy konsumentki Polaków.

Czy wiesz, że...

✓ Już w 2016 r. sześciu na dziesięciu respondentów wskazało polskość marki jako zachętę do skorzystania z oferty, natomiast w 2017 r. około 73% Polaków stwierdziło, że wystarczającą zachętą do zakupu danego produktu stanowi dla nich to, że pochodzi on właśnie z Polski¹.

✓ Według sondażu Centrum Badania Opinii Społecznej z listopada 2017 r. polskie pochodzenie produktu jako kryterium wyboru wskazała niemal połowa Polaków (46%). Fakt, że produkt codziennego użytku miał polskie pochodzenie, był trzecim co do ważności (po cenie i jakości) czynnikiem decyzyjnym konsumentów².

✓ Gdyby Polacy zmienili swoje przyzwyczajenia i nabywali przynajmniej o 1% więcej produktów polskich, w krajowej gospodarce pozostałoby ponad 6,6 mld zł rocznie³!

Marcin Wroński
Zastępca Dyrektora Generalnego
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

1. <http://openresearch.pl/aktualnosci/patriotyzm-konsumentki-coraz-silniejszy-najnowszy-raport/>
2. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2017/K_143_17.PDF
3. <https://grantthornton.pl/wp-content/uploads/2019/10/Wyberam-590-RAPORT-Grant-Thornton.pdf>

Platforma Żywnościowa

giełda obrotu towarami rolno-spożywczymi

Od marca 2020 r. na rynku krajowym uruchomiono Platformę Żywnościową – pionierskie rozwiązanie wprowadzające standardy obrotu giełdowego towarami rolno-spożywczymi.

Elektroniczna giełda obrotu towarami rolno-spożywczymi powstała w odpowiedzi na zidentyfikowaną konieczność rozbudowy i wzbogacenia o innowacyjne rozwiązania dotychczasowego otoczenia instytucjonalnego polskiego sektora rolno-żywnościowego.

Narzędzie to pozwoli na utrzymanie obecnych i pozyskanie nowych rynków zbytu, co z pewnością wpłynie na zwiększenie konkurencyjności na rynku globalnym, a także przyczyni się do wzmocnienia znaczenia polskich produk-

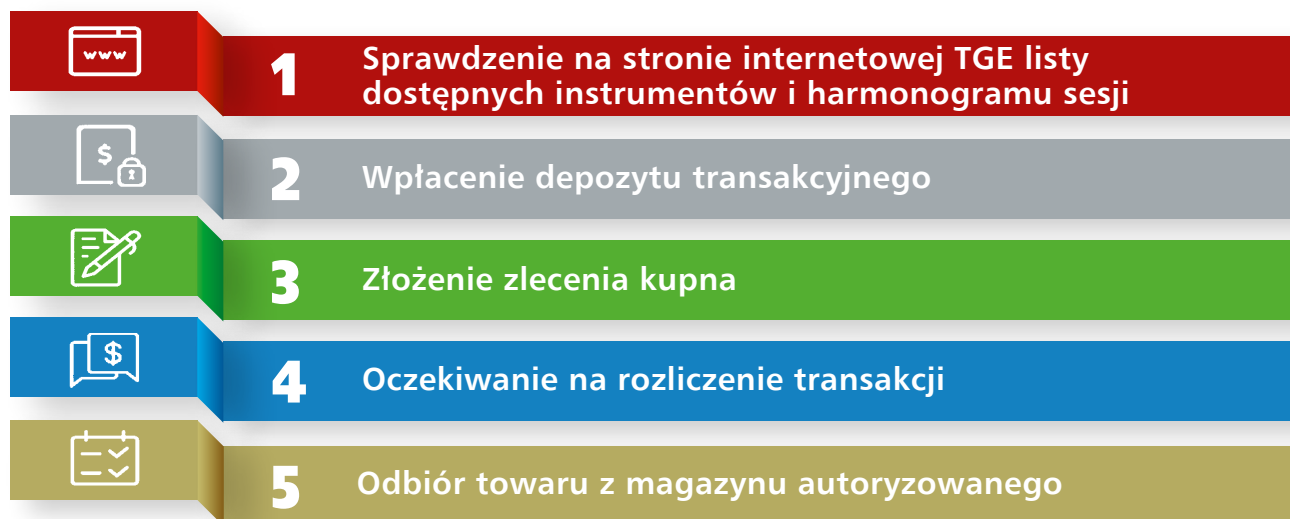
tów rolno-spożywczych i w dużym stopniu pozwoli na wykorzystanie efektu skali.

Platforma Żywnościowa jest prowadzona przez Towarową Giełdę Energii S.A. (TGE S.A.), która jest jedyną w Polsce licencjonowaną giełdą towarową, podlegającą nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Podobnie jak wszystkie giełdy na świecie, platforma handlu zapewnia bezpieczeństwo transakcji oraz prowadzenie obrotu na transparentnych i jednakowych zasadach dla wszystkich jego uczestników.

Sprzedaż zboża w systemie notowań jednolitych

Zakup zboża w systemie notowań jednolitych

W okresie pilotażowego funkcjonowania projektu Platforma Żywnościowa (tj. marzec–sierpień 2020 r.) w warunkach rzeczywistych przetestowane zostaną rozwiązania, które oferują uczestnikom rynku zawieranie transakcji kupna-sprzedaży, z wykorzystaniem systemu magazynów autoryzowanych i domów maklerskich.

Rolnicy, handlowcy, przedsiębiorstwa przetwórcze itp. mają możliwość dokonywania obrotu w formule rynku SPOT dla pszenicy (w klasach jakościowych A, B, C) w systemie kursu jednolitego lub w systemie aukcyjnym, składowanej wyłącznie w zatwierdzonych przez TGE S.A. magazynach autoryzowanych. Do czasu sprzedaży, właściciel towaru składowy zboże na własny koszt.

Platforma Żywnościowa umocni pozycję eksportową na tradycyjnych rynkach zbytu polskiego zboża takich jak kraje Unii Europejskiej, Arabia Saudyjska, Algieria, Egipt, ale też umożliwi pozyskanie nowych rynków.

Giełdowy obrót towarami rolno-spożywczymi w przyszłości będzie rozszerzany o nowe produkty rolno-spożywcze (np.: kukurydzę, rzepak, zagęszczony sok jabłkowy, odtłuszczone mleko w proszku, cukier, półtusze wieprzowe), a także nowe instrumenty finansowe, tj. kontrakty terminowe, umożliwiające zawieranie transakcji z dostawą towaru w przyszłości.

Dużą zaletą oferowanych przez giełdę kontraktów jest ich wystandaryzowanie, co oznacza, że

każdy uczestnik rynku – decydując się na skorzystanie z usług giełdy – zawiera umowę na takich samych warunkach. Z góry określone są w nich zasady realizacji kontraktu i jego rozliczenia, minimalne parametry jakościowe towaru, wielkość partii i metody oceny jego jakości. Kupujący będą mogli za pośrednictwem giełdy pozyskiwać duże, jednorodne partie. Ograniczone będą koszty transakcyjne związane z dotarciem do dostawców, przeprowadzeniem negocjacji i dostawą towaru.

Na platformie można zawierać transakcje bezpośrednio (jako członek giełdy) lub za pośrednictwem domu maklerskiego. W pierwszym przypadku należy spełniać warunki uzyskania członkostwa wynikające z ustawy o giełdach towarowych i wskazane w regulaminach giełdowych, w drugim – należy zawrzeć z domem maklerskim działającym na Rynku Towarów Rolno-Spożywczych TGE S.A. umowę o prowadzenie rachunku towarów giełdowych i powiązanie z nim rachunku pieniężnego.

W przypadku zainteresowania uczestników rynku kupnem pszenicy lista instrumentów (jeden instrument odpowiada 25 tonom) dostępnych w notowaniach jednolitych oraz harmonogram sesji znajduje się na stronie internetowej www.tge.pl. Każdy notowany instrument jest przypisany do konkretnego magazynu autoryzowanego i klasy pszenicy.

Reasumując, zadaniem Platformy Żywnościowej jest zapewnienie koncentracji podaży produktów rolno-spożywczych, ułatwienie zarządzania

ryzykiem cenowym i handlowym oraz stabilizacja rynku i dochodów.

Na liście korzyści płynących z uczestnictwa w giełdzie można wymienić:

- wystandaryzowanie warunków zawierania transakcji,
- zabezpieczenie transakcji,
- ograniczenie kosztów transakcyjnych, ryzyka handlowego i cenowego,
- eliminacja zagrożeń związanych z nieterminowym dostarczeniem towaru, pogorszeniem jego jakości czy opóźnieniem w zapłacie,
- koncentracja podaży krajowych towarów rolno-spożywczych,
- udostępnienie nowego kanału sprzedaży oraz zakupu towarów rolno-spożywczych.

Projekt finansowany jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG.

TGE S.A., w celu zapewnienia możliwości składowania towarów będących przedmiotem obrotu giełdowego na Platformie Żywnościowej, wskazała magazyny, które realizują to zadanie. Według stanu na 20 marca 2020 r. w Systemie Magazynów Autoryzowanych znajdowało się 15 elewatorów, a udostępniona przez nie po-

jemność przechowalnicza wynosiła co najmniej 75 tys. ton.

Jednocześnie do świadczenia usług pośrednictwa w zawieraniu i rozliczaniu transakcji w zakresie obrotu pszenicą zatwierdzono dom maklerski BOŚ S.A. (w trakcie procesu dopuszczenia do działania giełdzie żywnościowej znajdują się dom maklerski Noble Securities S.A. oraz PGE Dom Maklerski S.A.).

Informacje o planowanych sesjach i aukcjach, wskazujące ich przedmiot i termin, publikowane są na stronie internetowej TGE S.A. oraz w kalendarzu dostępnym w systemie e-RTRS, udostępnionym przez giełdę dla uczestnika obrotu. Na stronie TGE znajdują się także aktualne dane.

W celu popularyzacji i poinformowania uczestników rynku o projekcie Platforma Żywnościowa Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa przygotował szereg działań informacyjno-edukacyjnych, w tym cykl spotkań informacyjnych o funkcjonowaniu giełdy.

Uruchomiono stronę internetową poświęconą projektowi pod adresem www.platformazywnosciowa.com.pl, na której zamieszczono przydatne informacje. Ponadto opracowano materiały i broszury informacyjne, które w przystępny sposób przedstawiają zasady funkcjonowania giełdy oraz korzyści i perspektywy rozwoju tej formy obrotu produktami rolno-spożywczymi.

Informacje na temat zasad działania Platformy Żywnościowej, w tym obowiązujące na rynku regulacje, dane adresowe domów maklerskich, autoryzowanych magazynów oraz notowania giełdowe, można znaleźć na stronie internetowej Towarowej Giełdy Energii S.A. (www.tge.pl).

Mateusz Balcerowicz

Zastępca Dyrektora Departamentu Innowacji KOWR

Grażyna Czarnocka-Kaplan

Kierownik Wydziału Projektów

Departament Innowacji KOWR

Joanna Sych-Winiarek

Główny Specjalista

Wydział Projektów

Departament Innowacji KOWR

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

INSTYTUT BIOTECHNOLOGII
PRZEMYSŁU ROLNO-SPOŻYWCZEGO
im. prof. Wacława Dąbrowskiego

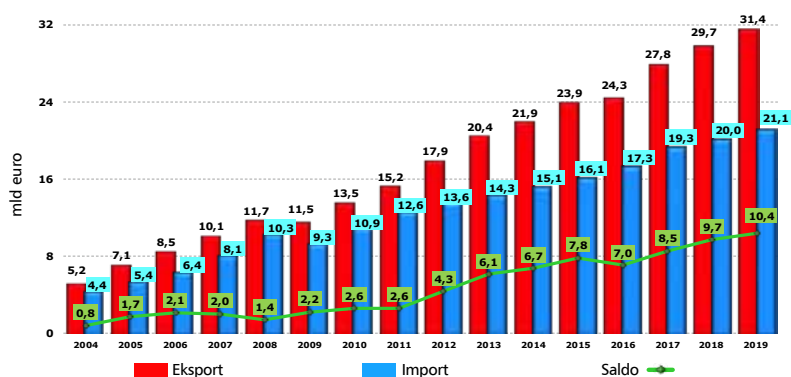
Polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w 2019 roku

Wartość eksportu produktów rolno-spożywczych w 2019 r. osiągnęła nienotowany dotąd poziom 31,4 mld euro, o 5,8% wyższy niż rok wcześniej. Jednocześnie import wyniósł 21,1 mld euro i był o 5,2% wyższy. W rezultacie dodatnie saldo wymiany handlowej zwiększyło się o 7,2%, do 10,4 mld euro.

W strukturze towarowej polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych znaczącą pozycję zajmują żywiec, mięso i jego przetwory. W 2019 r. wywieziono 1,4 mln ton mięsa czerwonego wraz z przetworami wobec 1,5 mln ton w 2018 r., uzyskując 3,8 mld euro, o 6% mniej niż rok wcześniej. Eksport mięsa drobiowego (łącznie z podrobami) wzrósł o 10%, do 1,5 mln ton, a jego wartość osiągnęła poziom 2,6 mld euro, o 9% wyższy niż w roku 2018.

Wzrost wartości eksportu odnotowano także w przypadku tytoniu i wyrobów tytoniowych – o 9%, do 3,7 mld euro, przetworów zbożowo-mącznych – o 8%, do 2,9 mld euro, produktów mlecznych – o 2%, do 2,3 mld euro oraz ryb i przetworów – o 5%, do 2,2 mld euro. Większa była również wartość wywozu m.in.: wyrobów cukierniczych – o 9%, do 2 mld euro, warzyw łącznie z przetworami – o 6%, do 1,8 mld euro, a także produktów paszowych łącznie z makuhami – o 14%, do 1,4 mld euro, owoców łącznie z przetworami – o 1%, do 1,4 mld euro oraz kawy, herbaty i kakao – o 12%, do 0,8 mld euro.

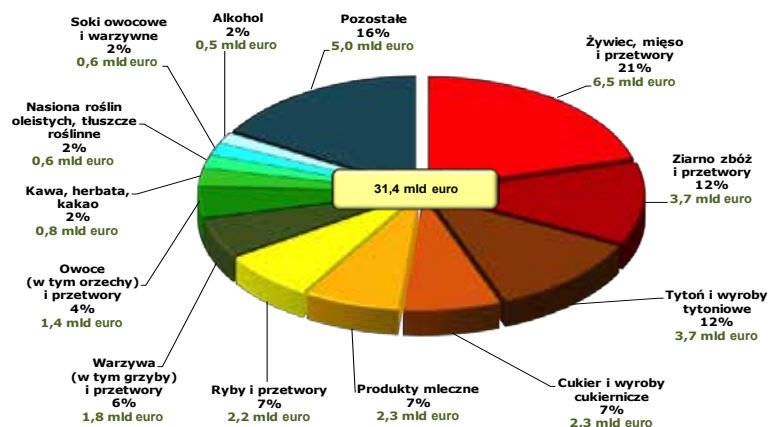
Polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w latach 2004–2019

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2019 r. – dane wstępne. Saldo obliczone na podstawie danych z dokładnością do kilku miejsc dziesiętnych.

Produkty rolno-spożywcze są eksportowane z Polski przede wszystkim na rynek unijny. W 2019 r. dostawy do krajów UE wygenerowały 25,6 mld euro, co stanowiło 81% przycho-

Struktura towarowa polskiego eksportu rolno-spożywczego w 2019 r.

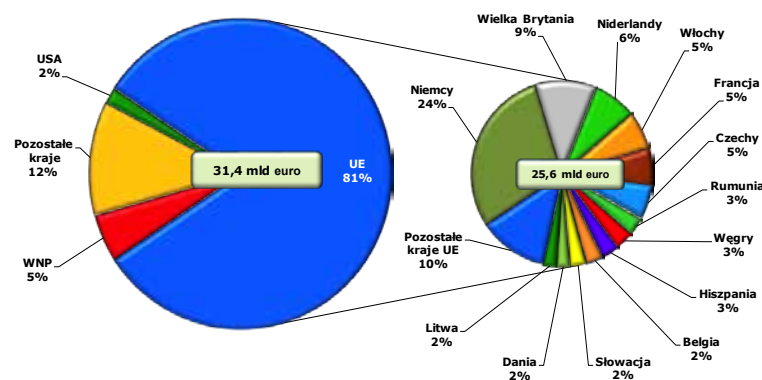

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

dów uzyskanych z eksportu towarów rolno-spożywczych. Głównym partnerem handlowym Polski pozostały Niemcy. Eksport do tego kraju wyniósł 7,6 mld euro i był o 5% większy niż w 2018 r. Ważnymi odbiorcami polskich artykułów rolno-spożywczych były także: Wielka Brytania (2,8 mld euro), Niderlandy (2 mld euro), Włochy i Francja (po 1,7 mld euro) oraz Czechy (1,5 mld euro).

Z Polski do krajów pozaunijnych w 2019 r. wyeksportowano produkty rolno-spożywcze o wartości 5,9 mld euro wobec 5,2 mld euro rok wcześniej. Eksport do krajów Wspólnoty

Struktura geograficzna polskiego eksportu rolno-spożywczego w 2019 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Niepodległych Państw ukształtował się na poziomie 1,6 mld euro, o 17% wyższym niż rok wcześniej. Na Ukrainę wywieziono produkty o wartości 600 mln euro, do Federacji Rosyjskiej eksport wyniósł 565 mln euro, a na Białoruś – 269 mln euro. Eksport do pozostałych krajów (spoza UE i WNP) wzrósł o 12%, do 4,3 mld euro. Znaczącym odbiorcą spośród tych krajów były Stany Zjednoczone, do których sprzedano towary rolno-spożywcze o wartości 551 mln euro, a także Arabia Saudyjska (302 mln euro), Izrael (245 mln euro) i Chiny (207 mln euro).

HANDEL ZAGRANICZNY ZBOŻAMI¹

Od akcesji Polski do UE głównym kierunkiem zbytu dla ziarna zbóż i produktów zbożowych są rynki krajów członkowskich.

W 2019 r. na wyniki polskiego eksportu ziarnem zbóż i przetworami zbożowymi wpływ miały zmniejszone nadwyżki produkcji zbóż na skutek suszy rolniczej występującej na znaczącym obszarze kraju.

Popyt na pszenicę na rynku światowym w 2019 r., pomimo konkurencji na rynkach zagranicznych (zwłaszcza ze strony państw WNP), skutkowało wzrostem eksportu tego zboża z Polski. W 2019 r. z kraju wyeksportowano 4,2 mln ton ziarna zbóż, o 1% więcej niż przed rokiem. Tradycyjnie, najwięcej wywieziono pszenicy. Eksport pszenicy ukształtował się na poziomie blisko 2,1 mln ton, o 15% wyższym niż w 2018 r. Mniejszy był eksport pozostałych zbóż. Wywóz kukurydzy zmniejszył się o 1%, do 1,1 mln ton, żyta o 5%, do 476 tys. ton, a pszenżyta o 14%, do 348 tys. ton. Mniejszy był również wywóz jęczmienia o 46% (83 tys. ton) i owsa o 41% (82 tys. ton).

Krajowi eksporterzy lokowali zboże głównie na rynku unijnym (63% wywiezionego ziarna), przede wszystkim w Niemczech (2,3 mln ton – 55% eksportu ziarna).

Ziarno pszenicy wywożono przede wszystkim do Arabii Saudyjskiej (677 tys. ton, 33% eksportu tego ziarna), Niemiec (503 tys. ton, 24%) i Egiptu (160 tys. ton, 8%). Znaczącymi odbior-

1. Wyniki polskiego handlu zagranicznego ziarnem zbóż i produktami zbożowymi zostały obliczone w oparciu o wstępne dane Ministerstwa Finansów i dotyczą artykułów o kodach CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905.

cami tego zboża były również: Kenia i Kuba (po 6% eksportu tego ziarna, odpowiednio 131 tys. ton i 124 tys. ton), a także Norwegia (4%, 83 tys. ton) oraz Algieria (3%, 63 tys. ton).

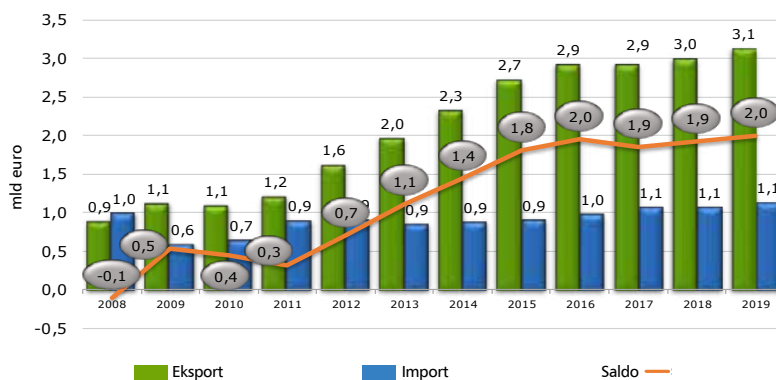
Niemcy były głównym odbiorcą jęczmienia (95% wolumenu eksportu tego ziarna) oraz żyta, kukurydzy i pszenżyta (86–88%). W przypadku owsa 56% wolumenu jego eksportu trafiło do Niemiec i 39% do Niderlandów. Wartość eksportu ziarna zbóż w 2019 r. wyniosła 784 mln euro i była o 1% niższa od uzyskanej rok wcześniej.

Wpływy z eksportu produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa były nieznacznie mniejsze (o 0,2%) i wyniosły 239 mln euro. Jednym z głównych eksportowanych produktów przemiatu zbóż jest mąka pszenna. Głównym odbiorcą mąki pszennej i żytnio-pszennej były Niemcy (33% wolumenu eksportu tego produktu, blisko 40 tys. ton) oraz Wielka Brytania i Litwa (po 16%, około 20 tys. ton). Kasze i gryski sprzedane zostały przede wszystkim do Niemiec (26% wolumenu tego produktu, 15,5 tys. ton) i Belgii (13%, 8 tys. ton). Polska eksportowała również gluten pszenny i sład. Tradycyjnym odbiorcą glutenu pszennego były Stany Zjednoczone (31% wolumenu eksportu tego produktu, 13 tys. ton) oraz Meksyk (24%, 10 tys. ton), a słodu Niemcy (38%, 30 tys. ton) i Tunezja (11%, 8,5 tys. ton).

Wartość wywozu produktów zbożowych wysokoprzetworzonych uległa zwiększeniu o 8%, do 1,1 mld euro. Największy udział (79% wartości) w ich eksporcie ma pieczywo i wyroby cukiernicze. Odbiorcą pieczywa były przede wszystkim Niemcy (23% wolumenu eksportu tego asortymentu, 153 tys. ton) oraz Czechy i Wielka Brytania (po 10%, odpowiednio 68 tys. ton i 65 tys. ton), a także Federacja Rosyjska (6%, 40 tys. ton). Płatki zbożowe i ziarno preparowane wysyłano głównie do Niemiec (15% wolumenu eksportu tego produktu, 24 tys. ton) i Wielkiej Brytanii (12%, 19 tys. ton). Makarony sprzedane zostały głównie na Ukrainę (20%, 11 tys. ton) oraz do Wielkiej Brytanii (13%, 7 tys. ton) i Niemiec (11%, 6 tys. ton).

Łączny eksport zbóż (ziarna oraz przetworów zbożowych) w 2019 r., podobnie jak przed rokiem, wyniósł 5,4 mln ton (w ekwiwalencie ziarna). Przychody z eksportu były o ponad 4% większe od uzyskanych rok wcześniej i osiągnęły 3,1 mld euro.

Polski handel zagraniczny zbożami (ziarno i przetwory)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2019 r. – dane wstępne.

W 2019 r. import ziarna zbóż do Polski uległ zmniejszeniu. Do kraju przywieziono 1,2 mln ton ziarna zbóż, o 3% mniej niż w tym samym okresie poprzedniego sezonu.

Wydatki poniesione na import ziarna zbóż w 2019 r., podobnie jak przed rokiem, wyniosły 313 mln euro.

Wartość importu produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa w 2019 r. była o 11% wyższa niż w poprzednim roku i ukształtowała się na poziomie 256 mln euro.

W tym czasie wydatki poniesione na import produktów zbożowych wysokoprzetworzonych wyniosły 565 mln euro i były o 11% większe niż przed rokiem.

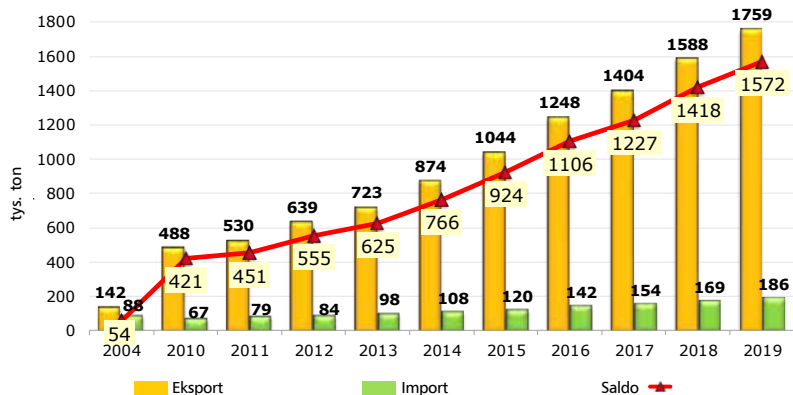
Łączny import zbóż (ziarna oraz przetworów zbożowych) w 2019 r. wyniósł 2,3 mln ton (w ekwiwalencie ziarna) i był o 1% większy niż przed rokiem. Wydatki poniesione na import były o 6% większe od uzyskanych rok wcześniej i wyniosły 1,1 mld euro.

Saldo handlu zagranicznego zbożami było dodatnie i w ekwiwalencie ziarna, podobnie jak przed rokiem, ukształtowało się na poziomie 3,1 mln ton. Saldo wartościowe wyniosło 2 mld euro i było o 4% wyższe niż w 2018 r.

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI MIĘSNYMI²

Od akcesji do UE rośnie wartość i wolumen eksportu produktów mięsnych z Polski, co pozwala na utrzymanie czołowej pozycji wśród unijnych eksporterów tego asortymentu. Polska jest najwięk-

Handel zagraniczny produktami drobiowymi (w ekwiwalencie tuszek)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2019 r. dane wstępne.

szym wśród krajów członkowskich eksporterem drobiu poza obszar celny UE, piątym eksporterem wołowiny oraz szóstym – wieprzowiny.

W 2019 r. przychody uzyskane z eksportu produktów wieprzowych, wołowych oraz drobiowych wyniosły 6,2 mld euro (26,6 mld zł) i były o 3% większe niż w 2018 r. Największy

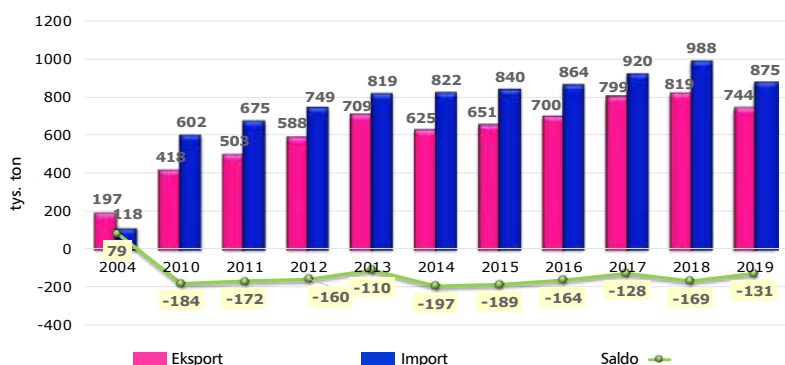
udział w wartości miały produkty drobiowe (49%), a produkty wieprzowe i wołowe wraz z cielęcymi odpowiednio 26% i 25%.

Handel zagraniczny drobiem

W 2019 r. za granicę sprzedano 1,8 mln ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek) za 3,1 mld euro (13,1 mld zł). W porównaniu z 2018 r. wolumen eksportu asortymentu drobiowego wzrósł o 11%, a jego wartość – o 10%. Jednocześnie do kraju przywieziono 186 tys. ton produktów drobiowych za 324 mln euro (1,4 mld zł), odpowiednio o 10% i 3% więcej niż przed rokiem.

W strukturze asortymentowej eksportu produktów drobiowych z Polski 93% udział stanowiło mięso (1453 tys. ton w wadze produktu). Głównymi odbiorcami mięsa drobiowego z Polski były kraje UE (71% udziału w eksporcie – 1033 tys. ton), m.in. Niemcy (223 tys. ton – 15%), Wielka Brytania i Niderlandy (odpowiednio 122 tys. ton i 117 tys. ton – po 8%) oraz Francja (91 tys. ton – 6%), a spoza UE – Ukraina (95 tys. ton – 7%) i RPA (51 tys. ton – 3%).

Handel zagraniczny produktami wieprzowymi (w ekwiwalencie tusz)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2019 r. dane wstępne.

2. Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mięsnymi dotyczą w przypadku wieprzowiny wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210, w przypadku wołowiny i cielęciny wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 i 0210, a w przypadku drobiu wybranych towarów z pozycji CN: 0105, 0207 i 1602. Wyniki zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów i obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

Handel zagraniczny wieprzowiną

W 2019 r. eksport żywca, mięsa oraz przetworów i tłuszczów wieprzowych wyniósł 744 tys. ton (w ekwiwalencie tusz), o 9% mniej niż w roku 2018. Jednak z uwagi na wysokie ceny wieprzowiny na rynku światowym, przychody z eksportu były tylko o 1% mniejsze i wyniosły 1,6 mld euro (6,8 mld zł).

Jednocześnie do kraju zaimportowano 875 tys. ton asortymentu wieprzowego, o 12% mniej niż w 2018 r. za 2 mld euro (8,5 mld zł), o 9% więcej niż w roku ubiegłym.

W strukturze asortymentowej eksportu produktów wieprzowych z Polski dominowało mięso świeże i mrożone (60%). W 2019 r. za granicę sprzedano 445 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu), o 13% mniej niż przed rokiem. Mięso wywożono głównie do krajów UE, m.in.: do Niemiec (67 tys. ton – 15%), Włoch (42 tys. ton – 9%), na Słowację i do Czech (odpowiednio 29 tys. ton i 28 tys. ton – po 6%). Odbiorcami spoza UE były m.in.: USA (41 tys. ton – 9%), Hongkong (22 tys. ton – 5%), Wietnam i Ukraina (odpowiednio 14 tys. ton i 12 tys. ton – po 3%).

Handel zagraniczny wołowiną i cielęciną

W 2019 r. z Polski wyeksportowano 471 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 2% mniej niż przed rokiem, a łączne przychody z eksportu zmalały o 5%, do 1,5 mld euro (6,6 mld zł). Import ukształtował się na poziomie 47 tys. ton i był o 10% mniejszy niż w 2018 r., a wydatki poniesione na zakup produktów wołowych i cielęcych zmalały o 12%, do 164 mln euro (705 mln zł).

W strukturze asortymentowej eksportu produktów wołowych z Polski 90% udział stanowiło mięso. W 2019 r. z Polski wyeksportowano 378 tys. ton mięsa wołowego (w wadze produktu), głównie do krajów UE. Unijnymi odbiorcami tego asortymentu z Polski były m.in.: Włochy (86 tys. ton – 23%), Niemcy (61 tys. ton – 16%), Niderlandy (39 tys. ton – 10%), Hiszpania (30 tys. ton – 8%) oraz Francja (21 tys. ton – 5%), a spoza UE – głównie Izrael (14 tys. ton – 4%).

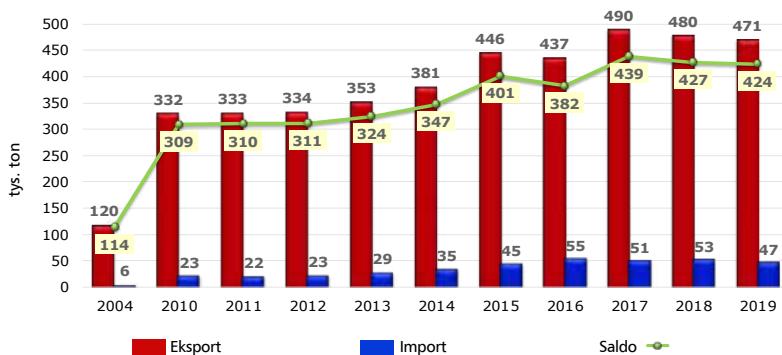
HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI MLECZNYMI³

Notowany w 2019 r. globalny popyt na artykuły mleczarskie wpływał stymulująco na ich wywóz z Polski. W efekcie krajowa branża mleczarska uzyskała rekordowe wpływy z eksportu produktów mlecznych. Ze wstępnych danych Ministerstwa Finansów wynika, że w 2019 r. wartość wywiezionych artykułów mleczarskich osiągnęła poziom 2,29 mld euro (9,82 mld zł), o blisko 2% wyższy niż w bardzo dobrym 2018 r. Jednocześnie wydatki na zakup tego asortymentu poza granicami naszego kraju były o 7% większe od notowanych w 2018 r. i wyniosły 1,08 mld euro (4,62 mld zł). Dodatkowo saldo handlu zagranicznego ukształtowało się na poziomie 1,21 mld euro (5,20 mld zł), o 3% niższym niż w 2018 r.

Produkty mleczne z Polski tradycyjnie eksportowane były przede wszystkim do UE. W 2019 r. udział krajów unijnych w wartości wywozu wyniósł 74,2% wobec 78,7% w 2018 r. Jednocześnie wpływy uzyskane z eksportu do UE obniżyły się o 4%, do 1,7 mld euro. Głównymi odbiorcami produktów mlecznych były: Niemcy (21% wartości – 488 mln euro), Czechy (8% – 176 mln euro), Włochy (5,5% – 125 mln euro), Niderlandy

3. Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501.

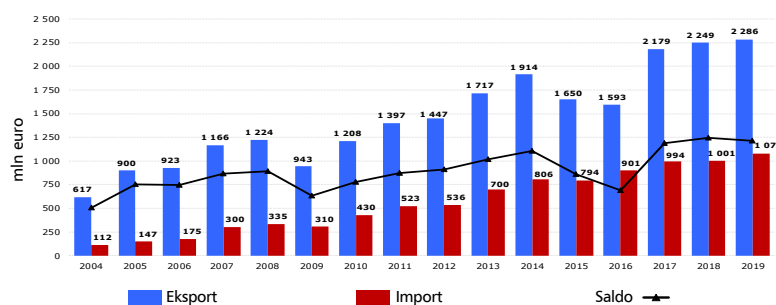
Handel zagraniczny produktami wołowymi i cielęcymi (w ekwiwalencie tusz)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2019 r. dane wstępne.

i Wielka Brytania (po 5% – odpowiednio 113 mln euro i 111 mln euro) oraz Słowacja, Rumunia, Węgry i Litwa (po 4%). Udział wywozu artykułów mleczarskich do krajów WNP od 2014 r. jest niewielki i w 2019 r. wyniósł 2,7%. Jednak łączna

Polski handel zagraniczny produktami mlecznymi*

* z kazeiną i lodami

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2019 r. dane wstępne.

wartość wyeksportowanych produktów do tego ugrupowania była blisko dwukrotnie większa niż w 2018 r. i wyniosła 62,5 mln euro. Udział krajów pozaunijnych, nienależących do WNP w wywozie produktów mlecznych był o 3 pp. większy od notowanego rok wcześniej i wyniósł 23%. Spośród tych krajów największy udział w eksporcie miały: Chiny (3,5% wartości wywozu – 80 mln euro), a także Algieria i Arabia Saudyjska (po około 2% – odpowiednio 50 mln euro oraz 48 mln euro).

Marzena Trajer
Dyrektor Biura Analiz i Strategii KOWR

Rynek tytoniu w Polsce

obowiązek informacyjny producenta

Producent surowca tytoniowego jest zobowiązany przekazywać do 15 maja każdego roku informację o produkcji i zbyciu surowca tytoniowego.

Terenowego KOWR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres producenta. Wpis do rejestru producentów surowca tytoniowego jest dokonywany na wniosek producenta rolnego. Dokument zawiera informacje dotyczące danych adresowych wnioskodawcy, numer EP (nadany w krajowym systemie ewidencji producentów), NIP, REGON lub PESEL oraz dane dotyczące miejsca przechowywania surowca tytoniowego.

Każdą zmianę danych zawartych we wniosku o wpis do rejestru producent surowca tytoniowego jest zobowiązany przekazać do Dyrektora OT KOWR w ciągu 30 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

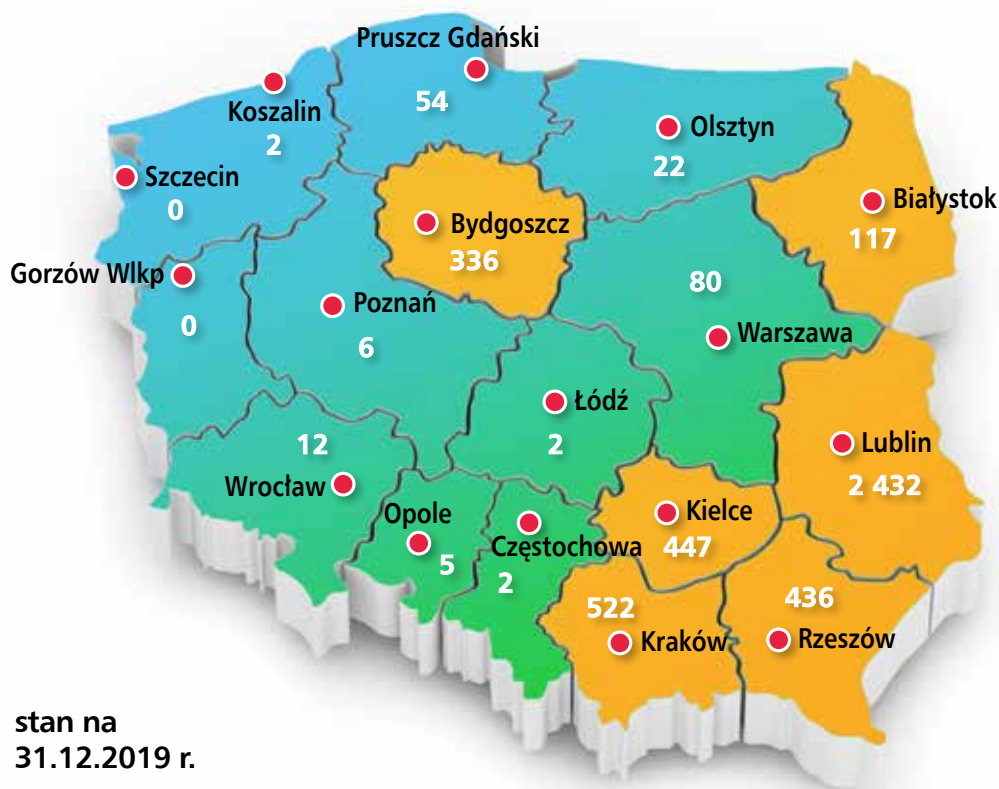
Producent surowca tytoniowego zobowiązany jest przekazywać do 15 maja każdego roku do Dyrektora OT KOWR, który wydał decyzję w sprawie wpisu do rejestru producentów surowca tytoniowego, Informację o produkcji i zbyciu surowca tytoniowego. W informacji producent będzie przekazywał informacje dotyczące uprawy tytoniu w poprzednim roku, w tym: powierzchni uprawy, zawartych umów zbycia, szacunkowej masy wyprodukowanego surowca, masy surowca dostarczonego nabywcy na podstawie zawartych umów, szacunkowej masy surowca pozostałego w magazynie oraz masy surowca zniszczonego w okresie od dnia 1 maja roku kalendarzowego poprzedzającego rok złożenia informacji do 30 kwietnia roku, w którym

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa monitoruje i nadzoruje krajową uprawę tytoniu oraz produkcję surowca tytoniowego i obrót nim.

Wprowadzając do ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych przepisy w zakresie monitorowania uprawy tytoniu oraz produkcji i zbytu surowca tytoniowego, a także nadzoru nad tymi procesami, ustawodawca miał na celu uszczelnienie obrotu wysuszonymi liśćmi tytoniu w Polsce.

Producent rolny, który zamierza uprawiać tytoń, produkować lub zbywać surowiec tytoniowy, jest zobowiązany do uzyskania wpisu do rejestru producentów surowca tytoniowego prowadzonego przez Dyrektora Oddziału

Liczba producentów surowca tytoniowego w podziale na OT KOWR

informacja jest składana. Druga część informacji obejmuje dane za bieżący rok zbiorów w zakresie: powierzchni uprawy tytoniu z podaniem identyfikatorów działek ewidencyjnych oraz zawartych umów zbycia surowca tytoniowego.

W przypadku zmiany danych zawartych w dokumencie producent ma obowiązek je zaktualizować w ciągu 30 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

Nieprzestrzeganie obowiązku składania corocznej informacji, przekazywanie jej po terminie, przekazywanie informacji niepełnych lub niezgodnych ze stanem faktycznym będzie skutkowało wymierzeniem kary grzywny. Zastosowanie przepisów karnych ma na celu zapewnienie wiarygodności przekazywanych danych na potrzeby monitorowania upraw tytoniu w związku z koniecznością ograniczenia dopływu surowca tytoniowego do wytwarzających wyroby tytoniowe zakładów, które działają bez stosownej rejestracji i nie odprowadzają należnych podatków do budżetu państwa.

Poprawność sporządzenia oraz zgodność ze stanem faktycznym danych zawartych we

wniosku oraz w informacji rocznej będą podlegały kontrolom przeprowadzonym przez KOWR u producentów surowca tytoniowego.

Jeśli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że rzeczywista powierzchnia uprawy tytoniu w danym roku jest większa niż powierzchnia uprawy zgłoszona w corocznie przekazywanej informacji co najmniej o 10%, powierzchnia uprawy tytoniu przekraczająca powierzchnię zgłoszoną będzie podlegała zniszczeniu.

Dotkliwe sankcje w postaci zniszczenia upraw mają na celu uniemożliwienie producentom wprowadzenia surowca tytoniowego do nielegalnego obrotu.

Prowadzenie uprawy tytoniu bez uzyskania wpisu do rejestru będzie skutkowało natychmiastowym jej zniszczeniem na koszt prowadzącego tę uprawę.

Dorota Jabłońska-Gorzała
Kierownik

Wydziału Monitorowania Rynków Rolnych
Departament Interwencji Rynkowych KOWR

Szacowanie wartości hodowlanej w spółkach KOWR

Mając na uwadze coraz większą świadomość hodowlaną i wyniki ekonomiczne, spółki KOWR zajmujące się hodowlą bydła mlecznego wykorzystują w pracy hodowlanej narzędzie, jakim jest selekcja genomowa. Technologia ta jest wykorzystywana w liczących się na świecie programach hodowlanych.

W kwietniu 2020 r. miną dwa lata od powstania konsorcjum zrzeszającego 39 spółek KOWR w programie, którego głównym zadaniem jest budowa baz referencyjnych niezbędnych do oceny wartości hodowlanej i użytkowej bydła domowego.

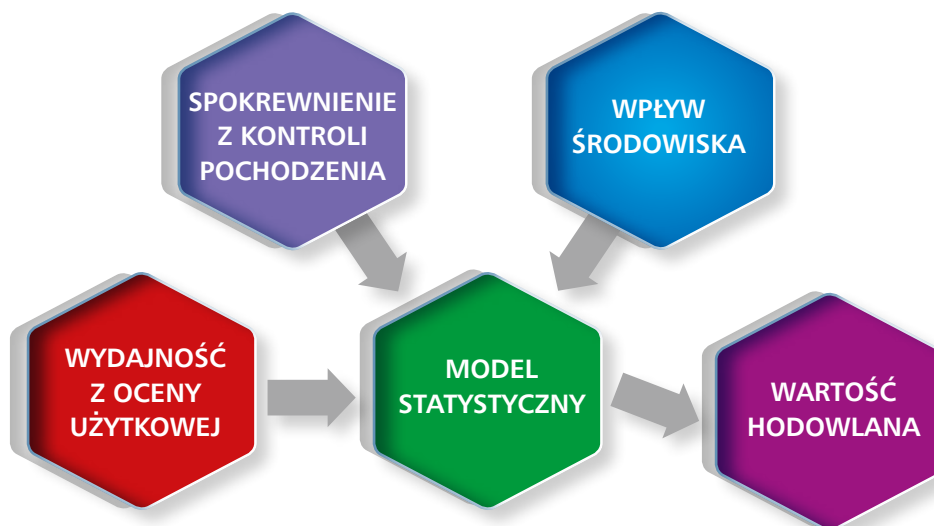
Nowa technologia, nazwana oceną genomową, zrewolucjonizowała hodowlę bydła mlecznego. Jej wprowadzenie pozwoliło na obniżenie kosztów hodowli, ale przede wszystkim – na skrócenie okresu między pokoleniami, co w znaczący sposób przyspieszyło postęp genetyczny.

Spółki hodowlane KOWR są wiodącymi jednostkami, jeśli chodzi o populację aktywną biorącą udział w szacowaniu wartości hodowlanej

bydła domowego w Polsce. Znajdującą się w zasobach spółek KOWR populację tę szacuje się na ponad 26 tys. krów. Liczba genotypowań w 2019 r. sięgnęła 4045 szt.

Ocena konwencjonalnej wartości hodowlanej prowadzona jest przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy. Podstawowym źródłem informacji o buhajach jest użytkowość ich córek oraz osobników spokrewnionych. Konwencjonalny program hodowlany prowadzony był do sierpnia 2014 r. Dane z tej metody oceny gromadzone są w systemie SYMLEK, z którego korzysta krakowski Instytut Zootechniki w pracach związanych z indeksem PF, czyli produkcją i funkcjonalnością.

Ocena konwencjonalnej wartości hodowlanej

Genomowa ocena wartości hodowlanej to technologia pozwalająca określić przydatność hodowlaną zwierzęcia niemal zaraz po urodzeniu, przy założeniu że są znani jego rodzice. Sekwencjonowanie pozwoliło na identyfikację wielopostaciowości nukleotydów, tzw. SNP-ów, oraz innych zmian w sekwencji DNA.

Sumując wartości wszystkich genów warunkujących daną cechę, otrzymamy genomową wartość hodowlaną. W tym przypadku suma wszystkich genów warunkujących jedną cechę (np. wydajność mleczną) spowoduje, że wartość hodowlana zwierzęcia wyniesie 750 kg, a zatem jego wydajność będzie wyższa od średniej dla populacji właśnie o tę liczbę.

Ten prosty schemat przedstawia ocenę wartości hodowlanej na podstawie genomu. Jednak możliwości samej technologii są olbrzymie.

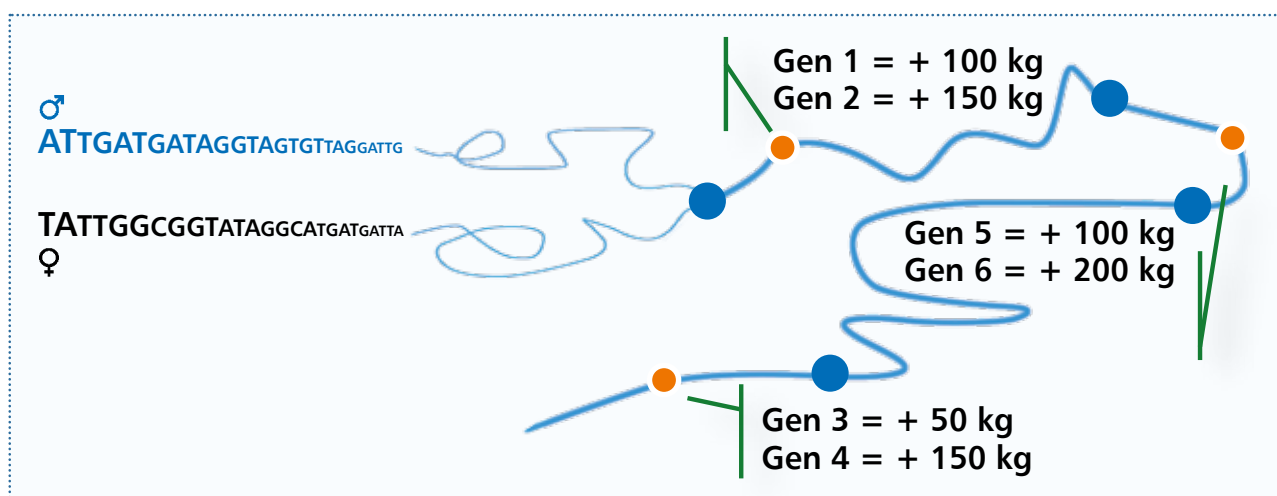

Spółki KOWR biorą czynny udział w kreowaniu hodowli zarodowej.

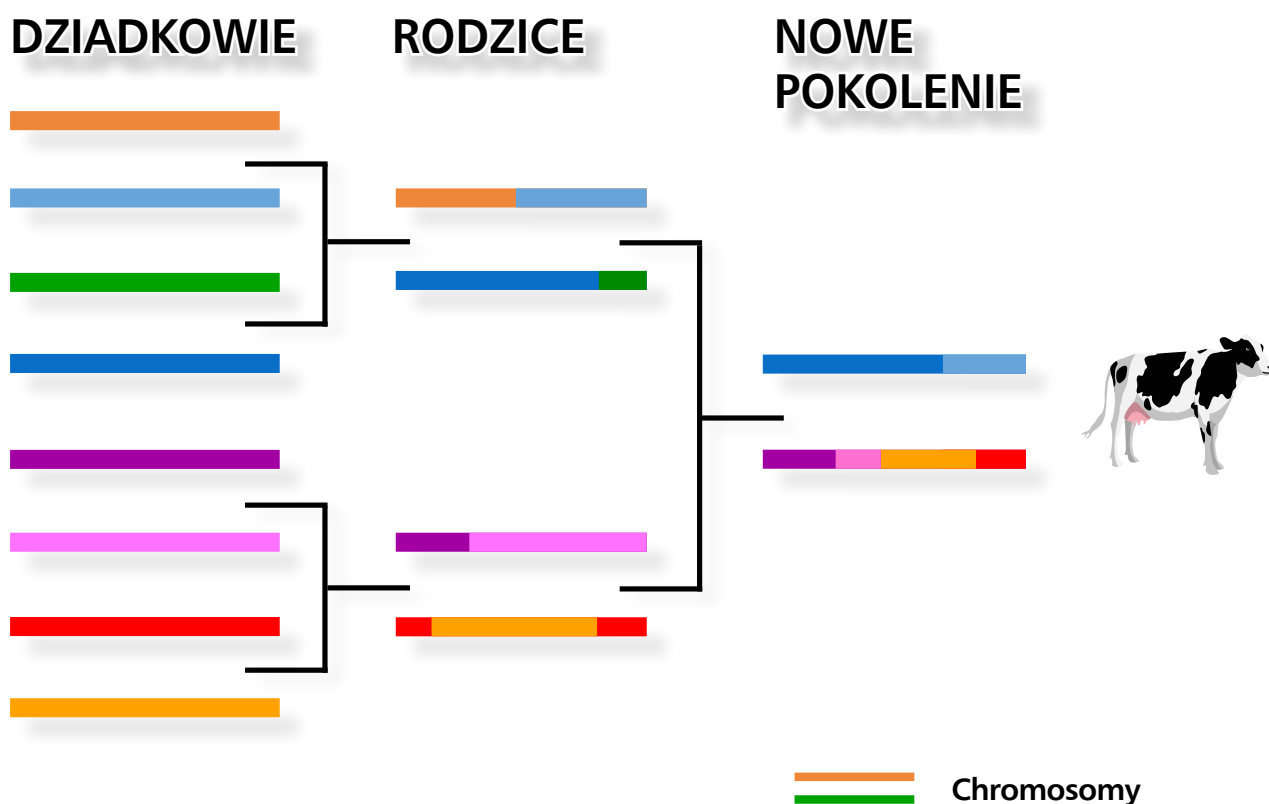
Spółki KOWR od dawna korzystają z genomowej metody oceny, co pozwala im w przewidywalny sposób kierować rozrodem w stadzie. Łącząc tę metodę z komputerowym doбором do kojarzeń, hodowcy ze spółek KOWR są w stanie oszacować przyszłą wartość hodowlaną zwierząt, uniknąć inbrodu (czyli kojarzenia ze sobą zwierząt blisko spokrewnionych), a co najważ-

Genomowa ocena wartości hodowlanej

Zobrazowany proces dziedziczenia (przenoszenia cech)

niejsze – wszystkich znanych defektów genetycznych spotykanych w populacji bydła. Zootechnicy w spółkach KOWR w swoisty sposób programują następne pokolenia, aby te posiadały tylko najlepsze cechy swoich przodków.

Właściwy kierunek prac hodowlanych jest widoczny w postaci wyników produkcyjnych. Dla

przykładu: spółki KOWR osiągnęły średnią wydajność ponad 10 400 kg mleka przy wyniku dla pozostałej populacji aktywnej kształtującej się na poziomie około 8300 kg mleka.

Ta ogromna różnica, choćby w wydajności mlecznej, pomiędzy populacją będącą w zasobach spółek KOWR a resztą populacji znajdującej się pod oceną skłoniła Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa do rozpoczęcia prac związanych z powołaniem Narodowej Rady Hodowlanej, której nadrzędnym celem będzie wyznaczanie kierunków związanych z pracą hodowlaną.

Działania KOWR będą intensyfikowane w kierunku rozwijania polskiego indeksu hodowlanego na populacji znajdującej się w naszych zasobach.

Spółki KOWR są największym beneficjentem badań genomowych, a tym samym wyznacznikiem postępu hodowlanego.

*Marcin Oszczapiński
Główny Specjalista
Wydział Hodowli*

Departament Nadzoru nad Spółkami KOWR

Poradnik eksportera

Rodzaje strategii wchodzenia na rynki zagraniczne

Gdy firma podejmuje decyzje o ekspansji na określony rynek zagraniczny, musi zdecydować się na odpowiedni sposób wejścia na rynek. Jeśli nie eksport bezpośredni lub pośredni, jakie inne strategie ma do wyboru?

Możliwości jest wiele. Można wybrać jedną ze strategii, która wydaje się najodpowiedniejsza w przypadku oferowanego produktu oraz specyfiki danego rynku. W poprzednim numerze „Biuletynu Informacyjnego” zostały omówione eksport pośredni i bezpośredni¹. Kolejnymi strategiami są licencjonowanie i produkcja na zamówienie.

1. Zob. „Biuletyn Informacyjny” 3/2019, s. 22–23.

Licencjonowanie polega na sprzedaży kontrahentowi zagranicznemu licencji, czyli „wartości niematerialnych i prawnych”. Opłata, którą pobiera właściciel licencji za jej udostępnienie, zwana jest z ang. royalties (licencyjną). Licencja może dotyczyć cyklu produkcji, dystrybucji lub sposobu świadczenia usług. Kontrahent wraz z zakupem licencji nabywa:

- prawa własności intelektualnej i/lub przemysłowej, chronione patentem rozwiązania techniczne, technologiczne lub organizacyjne, znaki firmowe i towarowe, wzory, receptury, prawa autorskie;
- wiedzę w zakresie organizacji biznesu (tzw. know-how);
- nazwę firmy.

Licencja nie obejmuje całości sposobu prowadzenia działalności, ale tylko jeden z jej wielu elementów. W założeniu licencjonowanie nie zakłada ciągłej edukacji i informowania kupującego, jak prowadzić biznes. Jednak stosunkowo często transferowi zasad towarzyszą także szkolenie, doradztwo oraz pomoc techniczna, oferowana przez licencjodawcę. Umowa licencyjna jest zawierana zazwyczaj na okres od 5 do 10 lat.

Warto zastanowić się, dlaczego firmy decydują się na sprzedaż licencji. Otóż sprzedaż licencji jest dodatkowym źródłem przychodów dla firmy bez ponoszenia żadnego ryzyka uruchomienia produkcji w obcym kraju. Zwiększa także sferę oddziaływania swej marki.

Dodatkowymi zaletami licencjonowania są:

- zwiększenie przychodów firmy bez ponoszenia większego ryzyka finansowego
- zwiększenie sfery oddziaływania swej marki na rynkach zagranicznych
- danie licencjodawcy możliwości testowania rynku zagranicznego bez ponoszenia kosztów

Wady dla nabywającego licencję:

- ryzyko przyswojenia technologicznych i handlowych tajemnic licencjodawcy
- przedsiębiorca na własną rękę i odpowiedzialność prowadzi sprzedaż, dystrybucję towarów oraz działania marketingowe
- brak wpływu na wizerunek marki i pozycjonowanie produktów

Dobrze znaną formą licencjonowania jest franchising, który obejmuje także źródła zakupu surowca, organizację produkcji i samej firmy,

sposoby sprzedaży i marketing oraz dystrybucję towaru. Te właśnie elementy odróżniają licencjonowanie od franchisingu.

Produkcja na zamówienie to forma wchodzenia na rynki zagraniczne polegająca na tym, że kontrahent zagraniczny nawiązuje relacje biznesowe z produkcyjnym przedsiębiorstwem krajowym, zlecając mu wykonywanie produktu według przygotowanej specyfikacji zamówienia. Rolą producenta jest wykonanie produktu z materiałów dostarczonych bądź własnych. Zagraniczny kontrahent odpowiada zaś za sprzedaż i promocję produktu. Najczęściej sprzedaż odbywa się pod własną marką kontrahenta.

Jeśli przyjrzymy się temu modelowi prowadzenia biznesu, stwierdzimy, że dużą szansą dla producenta krajowego jest sprostanie wymogom produkcji na zamówienie w początkowym okresie, a następnie rozpoczęcie eksportu bezpośredniego, który może wygenerować znaczne zyski zarówno dla producenta, jak i kontrahenta zagranicznego.

Zalety

- niskie zaangażowanie kapitałowe i tym samym ryzyko
- niewysokie wymagania w zakresie kapitału ludzkiego
- dobra strategia wejścia na rynek na wczesnym etapie internacjonalizacji działalności
- szansa dla producenta na nawiązanie kontaktów i przejścia do eksportu bezpośredniego

Wady

- niska opłacalność
- nikłe szanse firmy produkcyjnej na poznanie rynku zagranicznego i tym samym brak doświadczenia w zakresie internacjonalizacji
- słaba pozycja negocjacyjna eksportera

Opracowała
Ada Krzewicka
Departament Wsparcia Eksportu KOWR

Sytuacja na rynkach rolnych

RYNEK ZBÓŻ

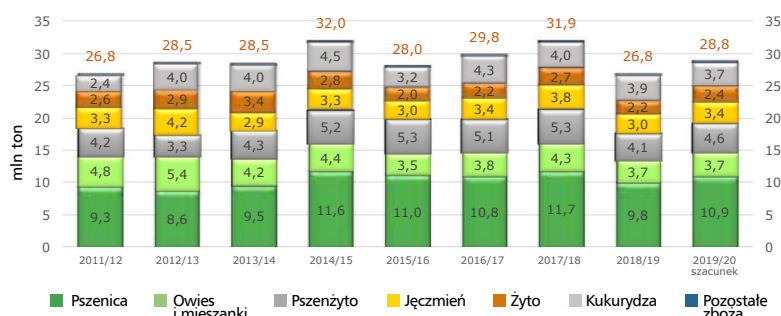
Światowe zbiory zbóż (bez ryżu), według prognozy USDA z marca 2020 r., w sezonie 2019/2020 wyniosą blisko 2,17 mld ton, o 2% więcej niż w poprzednim sezonie, ale o 0,4% mniej niż w rekordowym sezonie 2016/2017. Pomimo dobrych zbiorów globalne zapasy zbóż na koniec sezonu 2019/2020 mogą ulec obniżeniu o 2%, do 614,5 mln ton. Do zmniejszenia zapasów przyczyni się przewidywany wzrost zużycia zbóż na świecie do najwyższego w historii poziomu 2,18 mld ton. Zapotrzebowanie na ziarno wzrośnie m.in. na tradycyjnych rynkach zbytu unijnego zboża, tj. na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej.

W UE zbiory zbóż w 2019 r. ukształtowały się na poziomie 313 mln ton, o 10% wyższym niż przed rokiem. Większe niż w 2018 r. zbiory oszacowano u głównych unijnych eksporterów, m.in. we Francji (wg Komisji Europejskiej – o 14%, 71 mln ton), w Niemczech (o 17%, 44 mln ton), Wielkiej Brytanii (o 21%, 26 mln ton), natomiast mniejsze – w Rumunii (o 5%, 30 mln ton) i Hiszpanii (o 18,5%, 19 mln ton).

W 2019 r. wzrost zbiorów o 6%, do 231 mln ton, odnotowano w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw. Bardzo dobre zbiory zbóż są szacowane w Federacji Rosyjskiej (wzrost o 7%, do 114 mln ton) i na Ukrainie (wzrost o 8%, do rekordowego poziomu – 75 mln ton)¹. Kraje te, ze względu na wysoki poziom zasobów, nadal dysponują dużymi nadwyżkami zbóż.

W Polsce susza rolnicza w 2019 r. w okresie wiosenno-letnim miała wpływ na poziom zbiorów. Zbiory zbóż ogółem (z kukurydzą, prosem i gryką) ukształtowały się na poziomie 28,8 mln ton, o około 7% wyższym od zbiorów w 2018 r., ale

Krajowe zbiory poszczególnych gatunków zbóż

Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

o 3% niższym od średnich zbiorów z lat 2014–2018 (29,7 mln ton). Wzrost zbiorów wynikał przede wszystkim z wyższych plonów (o 7%, 3,67 t/ha). Powierzchnia uprawy wyniosła 7,8 mln ha i była zbliżona do notowanej przed rokiem².

W sezonie 2019/2020 krajowe zużycie zbóż może być zbliżone do poziomu z sezonu 2018/2019 i wynieść 24,6 mln ton. Przewiduje się, że nieznacznie obniży się spożycie zbóż oraz zużycie paszowe, a wzrośnie wykorzystanie zbóż w przemyśle.

Utrzymujące się duże zapotrzebowanie na zboża ze strony importerów w sezonie 2019/2020, przy większych niż w poprzednim sezonie zasobach w Polsce, może skutkować wzrostem krajowego eksportu, pomimo dużej konkurencji na rynkach zagranicznych (zwłaszcza ze strony państw WNP). Wskazują na to dotychczasowe wyniki handlu zagranicznego zbożami. W sezonie 2019/2020 (tj. od lipca 2019 r. do stycznia 2020 r.) z kraju wywieziono 3,4 mln ton ziarna zbóż, o 25% więcej niż w tym samym okresie przed rokiem. War-

1. Zbiory zbóż (bez ryżu) na świecie, w WNP i w UE według United States Department of Agriculture (USDA) – Grain: World Markets and Trade, marzec 2020.

2. Informacja Sygnalna GUS, Wynikowy szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodnictwa w 2019 r., opublikowana 20 grudnia 2019 r.

tość eksportu ziarna zbóż w tym czasie zwiększyła się o 15%, do 611 mln euro. Zwiększeniu (o 7%, do niecałych 1,3 mld euro) uległa także wartość wywozu produktów zbożowych wysokoprzetworzonych, natomiast obniżyła się (o 8,5%, do 136 mln euro) wartość wywozu produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa. Łączny eksport zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencji ziarna) od lipca 2019 r. do stycznia 2020 r. wyniósł 4,1 mln ton i był o 19% większy niż przed rokiem. Wartość eksportu wzrosła o 8%, do 2 mld euro³.

W okresie od lipca 2019 r. do stycznia 2020 r., w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2018/2019, import zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencji ziarna) uległ zmniejszeniu o 16%, do 1,2 mln ton. Wydatki poniesione na import zmniejszyły się o 4%, do 625 mln euro. W efekcie dodatnie saldo handlu zagranicznego zbożami i przetworami zbożowymi wyniosło 2,9 mln ton i było o 44% większe niż w poprzednim sezonie. Jednocześnie wartość salda uległa zwiększeniu o 14%, do około 1,4 mld euro.

Na rynku krajowym, po znaczącym sezonowym spadku w okresie zbiorów, ceny zbóż wykazywały tendencję wzrostową. Jednak w lutym 2020 r. poziom cen skupu zbóż w Polsce na ogół był niższy niż w styczniu br. Wyjątkiem były ceny pszenicy i kukurydzy, które nadal rosły. Według danych GUS cena pszenicy w lutym 2020 r. ukształtowała się na poziomie 737 zł/t, o 2% wyższym niż w poprzednim miesiącu, a kukurydzy – 671 zł/t, o 4% wyższym. W porównaniu z cenami sprzed roku ziarno pszenicy i kukurydzy było tańsze odpowiednio o 12% i o 8%. W krajowym skupie w lutym br. za żyto przeciętnie uzyskiwano 557 zł/t, o 6% mniej niż w poprzednim miesiącu i o 24% mniej niż rok wcześniej. Cena jęczmienia wyniosła 676 zł/t i była o 5% niższa niż w styczniu 2020 r. i o 19% niższa niż przed rokiem.

W końcu marca 2020 r. czynniki fundamentalne wskazują, że w kolejnych tygodniach sezonu 2019/2020 ceny zbóż nie powinny znacząco wzrosnąć. Duża dostępność ziarna na rynkach zagranicznych, jak również mniejszy popyt ze strony sektora paszowego wynikający z rozprzestrzenia-

nia się koronawirusa i pogarszające się perspektywy gospodarcze będą wpływały hamująco na wzrost cen. Jednocześnie prognoza rekordowych zbiorów pszenicy na świecie w sezonie 2020/2021 (według IGC – 769 mln ton) będzie dodatkowym czynnikiem wywierającym presję na spadek cen. Ceny zbóż w Polsce będą podążały za zmianami cen na rynkach zagranicznych. Znaczący wpływ na ceny w kraju będzie miał także kurs złotego do innych walut, jak również dalszy przebieg epidemii.

RYNEK WIEPRZOWINY

W 2020 r. światowa produkcja wieprzowiny ulegnie dalszemu zmniejszeniu. Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) prognozuje, że może ona wynieść 96,4 mln ton, o 9% mniej niż w 2019 r. Tak duży spadek produkcji wieprzowiny w latach 2019–2020 jest rezultatem znacznego ograniczenia pogłowia świń w Chinach (największego światowego producenta wieprzowiny) z powodu rozprzestrzeniającego się w tym kraju afrykańskiego pomoru świń (ASF). W 2019 r. produkcja w Chinach mogła zmniejszyć się o około 7,5 mln ton (o 14%), do 46,5 mln ton, a w 2020 r. jej spadek (według prognozy USDA ze stycznia 2020 r.) przewidywany jest o 10,5 mln ton, do 36 mln ton, tj. o 23% w porównaniu z rokiem 2019⁴.

W grudniu 2019 r. w UE-28 pogłowiu świń wyniosło 147,9 mln szt. wobec 148,2 mln szt. w grudniu 2018 r. (spadek o 0,2%). Wśród liczących się unijnych producentów wieprzowiny wzrost pogłowia nastąpił w Hiszpanii (o 1,4%), Danii (o 0,7%) i w Polsce (o 1,7%), a spadek w Niemczech (o 2%) i we Francji (o 1,5%)⁵. Komisja Europejska przewiduje, że w 2020 r. unijna produkcja wieprzowiny może być o 1,5% większa i wynieść 24,5 mln ton⁶.

W Polsce w grudniu 2019 r. pogłowiem trzody chlewnej liczyło 11 216 tys. szt., o 1,7% więcej niż przed rokiem. Wzrosty, w odniesieniu do grudnia 2018 r., odnotowano we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych, a największy wystąpił w grupie warchlaków – o 3,4%. Liczebność trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej zwiększyła się o 1,7%, w tym loch – o 1,6%, a loch prośnych – o 3,6%. Pogłowiem tuczników wzrosło o 1,2%, a prosiąt – o 0,4%. Wzrost pogłowia świń

3. Wyniki polskiego handlu zagranicznego ziarnem zbóż dotyczą asortymentów z pozycji towarowych CN: 1001–1005, 1007, 1008 oraz 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi.

4. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, 10 January 2020.

5. Dane EUROSTAT, data odczytu: 5.03.2020 r.

6. EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2030, December 2019.

wynikał z większego (o 1,9%) importu świń w drugim półroczu 2019 r. w odniesieniu do pierwszego półroczu 2019 r. (dane weterynaryjnego systemu kontroli TRACES)⁷.

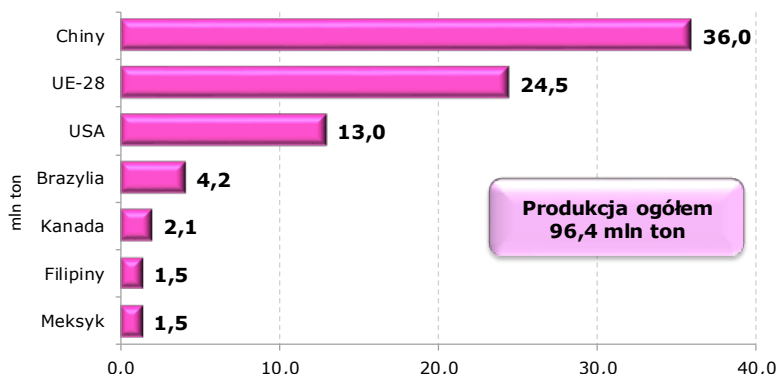
IERiGŻ-PIB oszacował, że w 2019 r. krajowa produkcja żywca wieprzowego mogła wynieść 2355 tys. ton (1836 tys. ton mpc.), o około 7% mniej niż w roku 2018⁸.

W 2019 r. znaczący spadek produkcji wieprzowiny w Chinach spowodował wzrost jej importu. W efekcie eksport unijnej wieprzowiny, zwłaszcza do krajów azjatyckich (m.in. Chin, Japonii, Wietnamu i Tajwanu) był znacznie wyższy niż przed rokiem. W 2019 r. z UE wyeksportowano 4,7 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 20% więcej niż przed rokiem, w tym ponad 51% asortymentu wieprzowego (2,4 mln ton) skierowano na rynek chiński. Odbiorcami wieprzowiny z UE były również m.in.: Japonia (457 tys. ton), Korea Południowa (267 tys. ton), Filipiny (229 tys. ton), Hongkong (215 tys. ton) i USA (130 tys. ton), ale wolumen eksportu do tych krajów (oprócz Japonii) był niższy niż przed rokiem⁹.

W 2019 r. na rynek unijny zaimportowano 38 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 13% więcej niż przed rokiem. Zmniejszył się import ze Szwajcarii (o 4%, do 18,7 tys. ton), która jest głównym dostawcą wieprzowiny na rynek unijny, a zwiększył z pozostałych krajów, tj. z Norwegii (o 66,5%, do 4,7 tys. ton), Serbii (o 39%, do 5 tys. ton), Chile (o 20%, do 3,5 tys. ton) i USA (o 16%, do 1,9 tys. ton).

Polska jest szóstym eksporterem wieprzowiny poza obszar celny UE. Jednocześnie około 75% wolumenu eksportu polskiego asortymentu wieprzowego sprzedawane jest do krajów Unii Europejskiej. W 2019 r. z Polski wyeksportowano 744 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 9% mniej niż przed rokiem¹⁰.

Prognoza produkcji wieprzowiny w 2020 r. u największych światowych producentów

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, prognoza w UE na podstawie danych KE.

W strukturze asortymentowej dominowało mięso świeże i mrożone (60%). W 2019 r. za granicę sprzedano 445 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu), o 13% mniej niż przed rokiem. Mięso wywożono głównie do krajów UE, m.in.: do Niemiec (67 tys. ton), Włoch (42 tys. ton), na Słowację (29 tys. ton) i do Republiki Czeskiej (28 tys. ton). Odbiorcami spoza UE były m.in.: USA (41 tys. ton), Hongkong (22 tys. ton), Wietnam (14 tys. ton) i Ukraina (12 tys. ton).

W 2019 r. do Polski zaimportowano 875 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 11,5% mniej niż w 2018 r. Dominujący udział w imporcie (78%) miało mięso wieprzowe, którego przywieziono 662 tys. ton (w wadze produktu), o 14% mniej niż w 2018 r. Dostawcami były wyłącznie kraje UE, a największy udział miały: Belgia (29% – 192 tys. ton), Niemcy (23% – 153 tys. ton), Dania (16% – 108 tys. ton), Hiszpania (11% – 70 tys. ton) i Niderlandy (10% – 69 tys. ton).

Od 2019 r. zwiększony popyt na wieprzowinę ze strony azjatyckich importerów (zwłaszcza Chin), przy utrzymaniu unijnej podaży na poziomie nieco niższym (o 0,6%) niż w 2018 r., skutkowało wzrostem cen trzody chlewnej u głównych jej producentów i eksporterów. W lutym 2020 r. za świnię rzeźne klasy E średnio w UE płacono 187,33 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej, o 1% więcej niż w styczniu br. i o 39% więcej niż przed rokiem¹¹.

11. Meat Market Observatory, data odczytu: 03.04.2020 r.

7. Pogłowie świń według stanu w grudniu 2019 r., Informacje Sygnalne GUS, 30.01.2020 r.

8. Szacunek produkcji żywca wieprzowego w 2019 r. na podstawie „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy”, nr 57, listopad 2019 r., IERiGŻ-PIB, MRiRW.

9. Dane KE Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 20 February 2020.

10. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

W Polsce ceny skupu trzody chlewnej kształtują się pod wpływem zmian cenowych u liczących się unijnych producentów wieprzowiny. W lutym 2020 r. trzodę chlewną kupowano przeciętnie po 6,27 zł/kg, o 5% drożej niż w poprzednim miesiącu oraz o 51% drożej niż przed rokiem.

W marcu br. na rynku niemieckim obserwowano spadek cen żywca wieprzowego, spowodowany rozprzestrzeniającym się na świecie, w tym również w Europie, koronawirusem. Występujące zakłócenia w wymianie handlowej, z powodu ograniczeń i restrykcji wprowadzonych przez poszczególne kraje w związku z tą chorobą, utrudniają eksport wieprzowiny poza obszar celny UE, nawet przez kraje niedotknięte ASF, co w kolejnych tygodniach może wpływać na poziom cen skupu żywca wieprzowego.

RYNEK WOŁOWINY

Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) ocenia (prognoza ze stycznia 2020 r.), że w 2020 r. globalna produkcja wołowiny będzie zbliżona do uzyskanej w 2019 r. i wyniesie 61,6 mln ton. Spodziewany spadek produkcji w Australii (o 15%, do 2,1 mln ton) i Chinach (o 3%, do 6,6 mln ton) zostanie zrekompensowany jej zwiększeniem m.in. w Brazylii (o 3,5%, do 10,6 mln ton), USA (o 1%, do 12,5 mln ton) i Meksyku (o 2%, do 2,1 mln ton)¹².

W grudniu 2019 r. w UE-28 pogłowie bydła liczyło 86,6 mln szt. i było o 1% mniejsze niż w grudniu 2018 r. Spadek odnotowano w krajach

o największym pogłowie, m.in. we Francji (o 2,5%), w Niemczech (o 2,6%), Wielkiej Brytanii (o 1,8%) i Irlandii (o 0,5%), a wzrost – w Hiszpanii (o 1,4%), we Włoszech (o 1%) i w Polsce (o 1,3%)¹³. Jednocześnie wielkość ubojów w UE-28 w 2019 r. była o 1,1% mniejsza niż przed rokiem i wyniosła 7,8 mln ton. Komisja Europejska szacuje, że w 2020 r. może nastąpić dalszy spadek produkcji wołowiny o 0,5%, do 7,9 mln ton¹⁴.

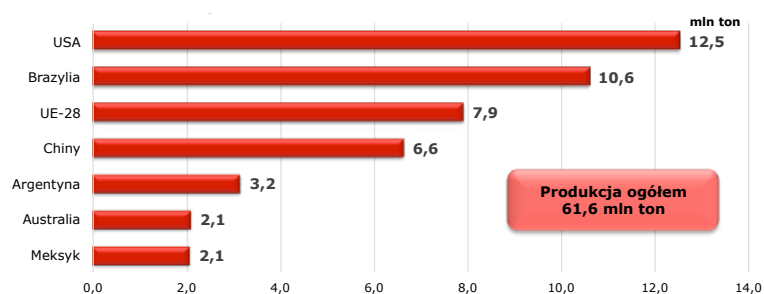
W Polsce utrzymuje się tendencja wzrostowa w liczebności pogłowie bydła. W grudniu 2019 r. krajowe pogłowie liczyło 6261 tys. szt., o 1,3% więcej niż przed rokiem. Największy wzrost odnotowano w przypadku cieląt – o 2,4%, liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 1,4%, a stado bydła w wieku powyżej 2 lat wzrosło o 0,5%¹⁵.

W 2019 r. mniejszy popyt na wołowinę z Polski, wynikający m.in. z zahamowania dostaw do Turcji, miał odzwierciedlenie w mniej korzystnych wynikach notowanych w eksporcie, co wpłynęło ograniczająco na rozwój produkcji. IERiGŻ–PIB oszacował, że w 2019 r. poziom krajowej produkcji wołowiny mógł być o około 3% mniejszy niż w 2018 r. i wynieść 1076 tys. ton (557 tys. ton wbc.)¹⁶.

Spadek unijnego eksportu do krajów trzecich odnotowany w pierwszym półroczu 2019 r., w drugiej połowie roku został zrekompensowany większymi dostawami do Algierii, która stała się drugim odbiorcą produktów wołowych z UE. Łącznie w 2019 r. z UE wyeksportowano 745 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 2% więcej niż w 2018 r. Dostawy do Hongkongu – głównego odbiorcy produktów wołowych zmniejszyły się o 10% i wyniosły 63 tys. ton. Wzrósł eksport do Algierii (o 61%, do 57 tys. ton), Izraela (o 4%, do 50 tys. ton), Ghany (o 9%, do 43 tys. ton), Bośni i Hercegowiny (o 6%, do 41 tys. ton), Filipin (o 28,5%, do 38 tys. ton) oraz do Chin (z 7 tys. ton, do 26 tys. ton).

Import produktów wołowych i cielęcych do UE w 2019 r. był o 7% mniejszy niż rok wcześniej i wyniósł 318 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Wołowinę przywożono głównie z Brazylii (128 tys. ton), Argentyny (72 tys. ton) i Urugwaju (44 tys. ton)¹⁷.

Prognoza produkcji wołowiny w 2020 r. u największych światowych producentów

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, prognoza w UE na podstawie danych KE.

12. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, 10 January 2020.

13. Dane EUROSTAT, data odczytu: 6.03.2020 r.

14. EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2030, December 2019.

15. Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2019 r., Informacje Sygnalne GUS, 30.01.2020 r.

16. „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy”, nr 57, listopad 2019 r., IERiGŻ–PIB, MRiRW.

17. Beef & Veal Market Situation, CMO Committee, 20 February 2020.

Polska jest liczącym się unijnym eksporterem wołowiny poza obszar celny Unii Europejskiej, jednak przeważająca część wolumenu asortymentu wołowego przeznaczonego na eksport kierowana jest do krajów UE (ponad 90%). Sprzyja temu m.in. konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce w stosunku do cen innych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 15–20% niższa od średniej ceny w UE.

W 2019 r., głównie na skutek ograniczenia sprzedaży produktów wołowych do Turcji, która była znaczącym odbiorcą polskiej wołowiny w 2018 r., wyniki eksportowe tego asortymentu z Polski uległy zmniejszeniu. W 2019 r. z kraju wyeksportowano 471 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 2% mniej niż przed rokiem¹⁸. Przedmiotem wywozu było głównie mięso (90% udziału), którego wyeksportowano 378 tys. ton (w wadze produktu), przede wszystkim do krajów UE (91%). Unijnymi odbiorcami mięsa wołowego z Polski były m.in.: Włochy (86 tys. ton), Niemcy (61 tys. ton), Niderlandy (39 tys. ton), Hiszpania (30 tys. ton) oraz Francja (21 tys. ton), a spoza UE – Izrael (14 tys. ton). Zauważalna była dynamika wzrostu eksportu do Japonii (blisko 4-krotny wzrost), a także do Macedonii (wzrost o 47%), których udział w strukturze polskiego eksportu w 2019 r. był na razie niewielki i wyniósł po około 1%.

W 2019 r. do Polski przywieziono 47 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 10% mniej niż w roku poprzednim. W wolumenie importu 54% stanowiło mięso, a 38% – bydło żywe.

W pierwszej połowie 2019 r. średnie unijne ceny zakupu żywca wołowego wykazywały spadek, co było związane z ograniczeniem eksportu produktów wołowych do krajów trzecich, zwłaszcza do Turcji. W drugiej połowie 2019 r. warunki handlowe z krajami trzecimi uległy poprawie, co spowodowało wzrost cen żywca wołowego. Jednak od początku 2020 r. ceny wołowiny na rynku UE odznaczają się niewielką tendencją spadkową. W dniach 9–15 marca 2020 r. średnio w UE dostawcy za bydło rzeźne klasy R3 uzyskiwali

367,23 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej o 0,5% mniej niż przed miesiącem oraz o 1% mniej niż w pierwszym tygodniu stycznia 2020 r.

Uwarunkowania podażowo-popytowe oraz sytuacja cenowa u największych producentów wołowiny w UE mają wpływ na poziom cen skupu bydła rzeźnego w Polsce. Jest to związane z dużym, ponad osiemdziesięcioprocentowym udziałem eksportu wołowiny w krajowej produkcji. W lutym 2020 r. (dane GUS) bydło ogółem (bez cieląt) przeciętnie skupowano po 6,49 zł/kg, a młode bydło – średnio po 6,59 zł/kg, w obu przypadkach o około 1% drożej niż w styczniu 2020 r. W odniesieniu do notowań sprzed roku bydło ogółem i młode bydło były o 1,5% droższe.

Rozprzestrzeniająca się w ostatnich tygodniach epidemia koronawirusa i związane z tym wprowadzane przez wiele krajów restrykcje w przemieszczaniu się ludzi i przewozie towarów mogą mieć wpływ na poziom cen skupu na rynku międzynarodowym. W Polsce wołowina jest produktem głównie eksportowym, zatem ograniczenie handlu między krajami, przede wszystkim Włochami i Niemcami (główni odbiorcy wołowiny z Polski) może wpłynąć na kształtowanie się cen tego żywca.

RYNEK DROBIU

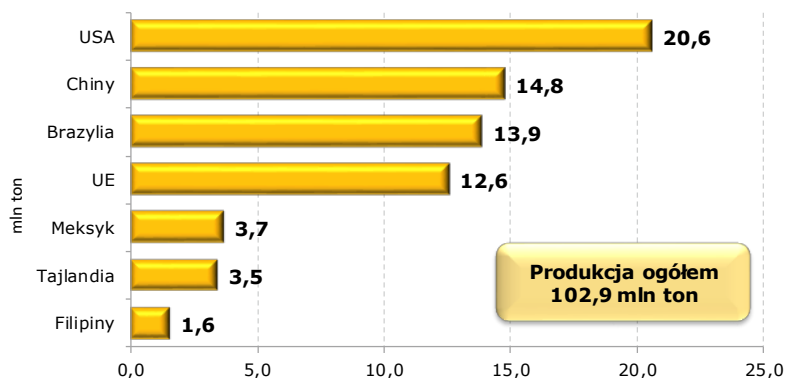
Według prognozy Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) ze stycznia 2020 r. globalna produkcja mięsa kurzego wzrosła o 3,9 mln ton w stosunku do roku 2019 i osiągnie rekordowy poziom 102,9 mln ton. Podstawą prognozy wzrostu produkcji globalnej jest przede wszystkim duża redukcja pogłowia trzody chlewnej w Chinach spowodowana epidemią ASF. Sytuacja ta będzie skutkować prawdopodobnie bardzo dużym wzrostem popytu na drób na rynku chińskim, co wpłynie na zwiększenie wolumenu produkcji mięsa kurzego¹⁹. Tendencje wzrostowe w produkcji mięsa kurzego przewidywane są również na rynkach pozostałych największych światowych producentów, tj. w USA, Brazylii i Unii Europejskiej, ale skala tego wzrostu będzie znacznie mniejsza niż w Chinach.

W 2019 r. produkcja drobiu w UE wyniosła 15,6 mln ton i była o 2,5% większa niż w roku 2018. Według prognozy Komisji Europejskiej produkcja drobiu w UE w 2020 r. osiągnie 15,8 mln ton

18. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 i 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

19. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, January 2020.

Prognoza produkcji mięsa kurzego w 2020 r. u największych światowych producentów

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA.

(w ekwiwalencie tuszek) i będzie o 1,4% większa niż w roku 2019. Do spowolnienia tempa wzrostu produkcji przyczyni się zarówno wyhamowanie wzrostu unijnego eksportu, jak i wolniej rosnąca konsumpcja wewnętrzna²⁰.

Produkcja drobiu w Polsce wykazuje stały trend wzrostowy. Rozwój drobiarstwa wynikał przede wszystkim z możliwości lokowania krajowej produkcji na rynkach zagranicznych oraz – w mniejszym stopniu – z rosnącej konsumpcji wewnętrznej. Według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa produkcja drobiu w Polsce w 2019 r. osiągnęła ponad 2,7 mln ton (wbc.), a tempo jej wzrostu w odniesieniu do roku 2018 wyniosło 4–5%. Do wzrostu produkcji drobiarskiej w Polsce przyczyniło się utrzymanie popytu eksportowego skutkujące zwiększeniem bazy wytwórczej na terenie kraju.

Według danych Komisji Europejskiej w 2019 r. unijny eksport produktów drobiowych był o 8% większy niż przed rokiem i osiągnął 1913 tys. ton. Głównymi kierunkami sprzedaży drobiu z UE do krajów trzecich były: Filipiny (229 tys. ton), Ghana (188 tys. ton), Ukraina (179 tys. ton) oraz RPA (131 tys. ton). W pierwszym miesiącu 2020 r. odnotowano znaczący (o 8,8%) spadek unijnego eksportu drobiu, który wyniósł 146 tys. ton²¹. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej z grudnia 2019 r. eksport drobiu na rynki pozaunijne w 2020 r. będzie prawdopodobnie nieznacznie

(o blisko 1%) mniejszy niż w roku 2019, do czego mogą przyczynić się ogniska grypy ptaków zlokalizowane w niektórych rejonach UE²². Skutkowato to będzie ograniczeniem importu drobiu z UE przez część krajów pozaunijnych.

Zgodnie z danymi KE w 2019 r. do UE zaimportowano 833 tys. ton produktów drobiowych, o 2% więcej niż w roku 2018 r. Drób importowany był przede wszystkim z Brazylii (314 tys. ton), Tajlandii (309 tys. ton) i Ukrainy (134 tys. ton). W styczniu 2020 r. unijni przedsiębiorcy zaimportowali 73 tys. ton drobiu, o 10% mniej niż przed rokiem.

Polska jest największym eksporterem produktów drobiowych w Unii Europejskiej z 25% udziałem w unijnym wolumenie eksportu. W 2019 r. czynnikami, które stymulowały wzrost sprzedaży zagranicznej drobiu, były przede wszystkim: konkurencyjność cenowa polskich produktów na rynku unijnym, rosnący popyt na drób w Unii Europejskiej oraz bardzo duży wzrost eksportu na rynki pozaunijne. Przedstawione uwarunkowania w 2019 r. skutkowały 11% wzrostem wolumenu eksportu, do 1759 tys. ton. Z tej ilości na rynku UE krajowi przedsiębiorcy sprzedali 1319 tys. ton asortymentu drobiowego, o 7% więcej niż przed rokiem, podczas gdy do krajów pozaunijnych wyeksportowano 440 tys. ton, o 24% więcej²³.

W 2019 r. w strukturze asortymentowej eksportu produktów drobiowych z Polski 93% stanowiło mięso (1453 tys. ton w wadze produktu). Głównymi odbiorcami mięsa drobiowego z Polski były kraje UE (71% udziału w eksporcie – 1033 tys. ton), m.in.: Niemcy (223 tys. ton – 15%), Wielka Brytania i Niderlandy (odpowiednio 122 tys. ton i 117 tys. ton – po 8%) oraz Francja (91 tys. ton – 6%), a spoza UE – Ukraina (95 tys. ton – 7%) i RPA (51 tys. ton – 3%).

W pierwszej połowie 2020 r. przewidywane jest spowolnienie dynamiki wzrostu eksportu drobiu – w największym stopniu na rynki pozaunijne. Czynniki ograniczającymi eksport będą przede wszystkim: restrykcje wprowadzane przez niektóre kraje trzecie na import drobiu z Polski w związku z występowaniem ognisk grypy ptaków, opuszczenie UE przez Wielką Brytanię, rosnąca konkurencja cenowa

22. Tamże.

23. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem drobiowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 0105, 0207 oraz 1602 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tuszek.

20. EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2030, December 2019.

21. DG AGRI DASHBOARD: Poultry meat. European Commission z 11.03.2020 r.

ze strony producentów brazylijskich i ukraińskich na rynku wspólnotowym. Uwzględniając przedstawione uwarunkowania, analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa prognozują, że w pierwszym półroczu 2020 r. eksport drobiu będzie rozwijał się w tempie 3–4%.

W 2019 r. do Polski zaimportowano 186 tys. ton drobiu (w ekwiwalencie tuszek) o 10% więcej niż w roku 2019. Dominujący udział w wolumenie importu miało mięso drobiowe (53% wolumenu) oraz drób żywy (44%). W pierwszej połowie 2020 r. import drobiu będzie prawdopodobnie kształtował się na poziomie 2–3% wyższym niż w analogicznym okresie 2019 r.

Na rynku krajowym od grudnia 2019 r. do połowy marca 2020 r., pomimo wystąpienia ognisk grypy ptaków w niektórych rejonach kraju, utrzymywała się wzrostowa tendencja cen skupu kurcząt brojlerów. Według danych ZSRIR MRIRW w dniach 9–15 marca 2020 r. kurczęta brojlerzy skupowano średnio w kraju po 3,49 zł/kg, o 2,4% drożej niż przed tygodniem i o 3,4% drożej niż przed miesiącem. W odniesieniu do cen sprzed roku kurczęta brojlerzy skupowano po cenach nieznacznie (o 0,2%) niższych.

W drugim kwartale 2020 r. powzrostowo na poziom cen skupu kurcząt brojlerów będzie oddziaływał zwiększony popyt konsumpcyjny na mięso oraz produkty żywnościowe o wydłużonym terminie przydatności do spożycia, spowodowany epidemią koronawirusa. Równocześnie czynnikiem ograniczającym wzrost cen będą mniejsze zamówienia ze strony placówek żywienia zbiorowego na skutek wprowadzonych regulacji w funkcjonowaniu handlu na terenie Polski.

RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH

Unia Europejska jest po Indiach największym światowym producentem mleka. W 2019 r. unijna produkcja mleka (według szacunków KE) mogła wzrosnąć o 0,5%, do około 167,6 mln ton. Przewidywany spadek pogłowia krów mlecznych (o 0,5% w relacji rok do roku, do 22,6 mln ton) prawdopodobnie został zrekompensowany dalszym wzrostem mleczności (o 1,1%, do 7325 kg/szt.). W konsekwencji unijne dostawy mleka do skupu w 2019 r. mogły ukształtować się na poziomie 158 mln ton, o 0,5% wyższym niż w roku 2018. Według prognozy KE z grudnia 2019 r. produkcja mleka w UE w 2020 r., przy optymalnych warunkach pogodo-

wych i utrzymaniu popytu na produkty mleczne, może wzrosnąć o 0,8%, do 168,9 mln ton²⁴.

W Polsce w 2019 r. przerwany został, notowany w latach 2017–2018, wzrost pogłowia krów mlecznych. Według danych GUS w grudniu 2019 r. liczba tych zwierząt ukształtowała się na poziomie 2164,5 tys. szt., o 2,2% (o 49,6 tys. szt.) niższym niż w grudniu 2018 r. Przewiduje się, że w pierwszej połowie 2020 r. z chowu krów nadal będą rezygnowały gospodarstwa najmniejsze, o niskiej efektywności gospodarowania, przy jednoczesnym dalszym rozwoju chowu krów w średnich i dużych gospodarstwach wyspecjalizowanych w produkcji mleka. W efekcie liczba krów mlecznych w czerwcu 2020 r. według analityków KOWR może osiągnąć poziom około 2,20 mln szt., o blisko 1% niższy niż w czerwcu 2019 r.

Postępująca sukcesywnie wymiana materiału genetycznego w gospodarstwach wielkotowarowych sprzyja wzrostowi wydajności mlecznej krów. W 2019 r. mleczność oszacowano na poziomie 6,4 tys. litrów/szt., a w 2020 r. – na 6,5 tys. litrów/szt., w obu przypadkach o około 2% wyższym w relacji rok do roku.

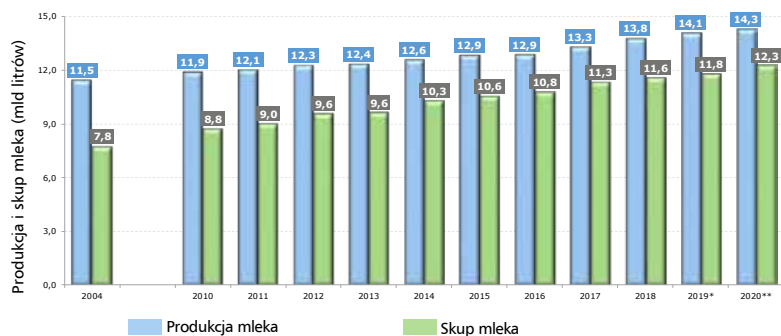
W 2019 r. dostawy mleka do skupu, pomimo sezonowych wahań, utrzymywały się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Według wstępnych danych GUS producenci do podmiotów skupujących dostarczyli w 2019 r. ponad 11,8 mld litrów mleka, o 2,1% więcej niż w 2018 r. IERiGŻ–PIB przewiduje, że produkcja mleka w Polsce w 2019 r. mogła osiągnąć poziom 14,1 mld litrów (14,5 mln ton), o około 2% wyższy niż przed rokiem. W 2020 r. może wzrosnąć o kolejne 2%, do 14,3 mld litrów (14,8 mln ton)²⁵.

Notowany w 2019 r. dalszy wzrost dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego oraz rosnący globalny popyt na produkty mleczne (w szczególności na odtłuszczone mleko w proszku), wpływały stymulująco na wzrost krajowej produkcji większości trwałych artykułów mleczarskich. W 2019 r. (według szacunku IERiGŻ–PIB) produkcja OMP wyniosła 170 tys. ton i była o 1% większa niż w 2018 r. Jednocześnie produkcja masła (według wstępnych danych GUS) ukształtowała się na poziomie 228 tys. ton wobec 222 tys. ton w 2018 r. W 2020 r. produkcja artykułów mleczarskich prawdopodobnie będzie wykazywała dalszą tendencję wzrostową.

24. EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2019-2030, December 2019.

25. „Rynek Mleka – Stan i Perspektywy”, nr 57, październik 2019 r., IERiGŻ–PIB, MRIRW.

Produkcja i skup mleka w Polsce

* produkcja szacunek IERiGŻ-PIB

** prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i IERiGŻ-PIB.

Wyniki handlu zagranicznego branży mleczarskiej są uzależnione od koniunktury na rynku światowym oraz zmian w krajowej produkcji i skupie mleka. W 2019 r. przychody branży mleczarskiej z eksportu produktów mlecznych utrzymywały się na poziomie nieco wyższym niż w bardzo dobrym 2018 r. Ze wstępnych danych Ministerstwa Finansów wynika, że w 2019 r. wartość wywiezionych artykułów mleczarskich z Polski osiągnęła poziom 2,29 mld euro (9,82 mld zł) i była o około 2% wyższa niż przed rokiem. Jednocześnie na import tego asortymentu wydatkowano 1,08 mld euro (4,62 mld zł), o 7% więcej. W efekcie dodatnie saldo obrotów handlowych artykułami mleczarskimi ukształtowało się na poziomie 1,21 mld euro (5,20 mld zł) i było o 3% mniejsze niż w 2018 r.

IERiGŻ-PIB ocenia, że w pierwszym półroczu 2020 r. na rynku międzynarodowym utrzymają się relatywnie wysokie ceny produktów mlecznych, co przy dalszym wzroście produkcji surowca w Polsce będzie wpływało na wzrost przychodów z wywozu artykułów mleczarskich. Jednocześnie wzrostowe tendencje prawdopodobnie podtrzymane zostaną w wydatkach na import²⁶.

W Polsce ceny skupu mleka surowego od sierpnia 2019 r. wykazywały sezonowy wzrost. W 2019 r. średnia krajowa cena skupu mleka była o 0,5% wyższa niż w 2018 r. i wyniosła 134,80 zł/hl. Na początku 2020 r. zahamowana została wzrostowa tendencja cen skupu mleka surowego. W lutym 2020 r. krajowi dostawcy za mleko uzyskiwali 137,38 zł/hl, nieznacznie (o 0,1%) więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 0,5% mniej niż w lutym 2019 r.

26. „Handel Zagraniczny Produktami Rolno-Spożywczymi – Stan i Perspektywy”, nr 57, październik 2019 r., IERiGŻ-PIB, MRiRW.

W 2020 r. o utrzymaniu względnie opłacalnego poziomu cen surowca zadecyduje kondycja ekonomiczna globalnego rynku mleka.

W Polsce ceny zbytu produktów mlecznych wykazują analogiczne tendencje jak ceny na rynku światowym. Notowany w 2019 r. spadek cen zbytu masła był wynikiem mniejszego popytu na tłuszcz mleczny na świecie i w konsekwencji mniejszego eksportu. Według danych GUS w grudniu 2019 r. cena zbytu masła w blokach wyniosła 18,33 zł/kg z VAT i była o 0,2% niższa niż przed miesiącem i o 13% niższa niż rok wcześniej.

W kolejnych tygodniach 2020 r. masło ponownie potaniało. W zakładach mleczarskich objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW w dniach 9–15 marca 2020 r. masło w blokach zbywano przeciętnie po 14,45 zł/kg z VAT, o ponad 3% taniej niż miesiąc wcześniej i o 20% taniej niż przed rokiem.

Utrzymujący się zwiększony globalny popyt na OMP w 2019 r. wpływał stymulująco na wzrost cen tego produktu. W grudniu 2019 r. krajowi producenci za ten rodzaj proszku mlecznego uzyskiwali 10,41 zł/kg z VAT, o 3% więcej niż w poprzednim miesiącu i o 47% więcej niż w grudniu 2018 r. Na początku 2020 r. zahamowana została wzrostowa tendencja cen OMP. Według danych ZSRIR MRiRW w dniach 9–15 marca 2020 r. ceny OMP ukształtowały się na poziomie 10,80 zł/kg z VAT, o 1% niższym niż przed miesiącem, ale o 39% wyższym niż w porównywalnym okresie 2019 r.

W 2020 r. na zmiany krajowych cen produktów mlecznych decydujący wpływ będzie miała kondycja ekonomiczna globalnego rynku mleka związana z kierunkami dalszego rozwoju sytuacji epidemiologicznej na świecie.

*Materiał opracował zespół
Biura Analiz i Strategii KOWR²⁷:
Marzena Trajer, Ewa Bochińska,
Paulina Kafarska, Martyn Mieczkowski,
Maria Włodarczyk.*

27. Analizę opracowano na podstawie aktualnej wiedzy z połowy marca 2020 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.

Summary

Grzegorz Pięta

Acting Director General of the National Support Centre for Agriculture (KOWR)

Director General invites you to read the issue.

Wojciech Adamczyk

State land management in 2019

The article discusses the activities carried out by the KOWR as regards management of land belonging to the Treasury Agricultural Property Stock. The main type of management is lease. In 2019, the KOWR leased 44.3 thousand ha and sold 3.7 ha of land within the Treasury Agricultural Property Stock.

Marcin Wroński

Deputy Director General of the KOWR

Time for consumer patriotism!

The progressive epidemic of the SARS CoV-2 virus will take its toll on the economy. Therefore, at the beginning of April, the Ministry of Agriculture and Rural Development together with the National Support Centre for Agriculture is starting another edition of the nationwide information campaign "Make informed purchases – Polish product". The campaign is aimed at improving Poles' knowledge about informed purchasing decisions and encouraging them to support domestic food producers.

Mateusz Balcerowicz

Grażyna Czarnocka-Kaplan

Joanna Sych-Winiarek

Food Platform – agri-food products trading exchange

In March 2020 the Food Platform was launched on the domestic market – a pioneering solution introducing standards of exchange trade in agri-food products. We invite you to read the article discussing the project aimed at, inter alia, strengthening the export position on traditional Polish grain outlet markets and acquiring new trading partners.

Marzena Trajer

Polish foreign trade in agri-food products in 2019

The value of agri-food export in 2019 reached an unprecedented level of EUR 31 billion, by 5.8% higher than the year before. The article discusses the results in foreign trade on basic agricultural markets: cereals, meat and milk.

Dorota Jabłońska-Gorzała

Tobacco market in Poland – producer's information obligation

What obligations has the legislator imposed on raw tobacco producers, what deadlines should be observed, what restrictions can be imposed for providing untrue data? You will find the answer in the article.

Marcin Oszczapiński

Estimating the breeding value in KOWR companies

KOWR companies involved in breeding dairy cattle use a modern tool – genomic selection – in their breeding work. The technology of genomic evaluation allows to reduce breeding costs, shorten the time between generations and, consequently, accelerate genetic progress.

Ada Krzewicka

Exporter's manual. Types of strategies for entering foreign markets

Another part of the educational series for exporters discusses the strategies for entering new markets by companies. This issue presents licensing and production to order.

Situation on agricultural markets

KOWR analysts discuss the situation on the major agricultural markets: cereals, pork, beef, poultry, milk and dairy produce and analyse trends in production, sale and consumption of agricultural and agri-food products.

Szkolna przerwa
śniadaniowa

mleczna, z warzyw,
OWOCOWA!

Program Unii Europejskiej dla szkół

.....
nazwa placówki oświatowej
.....

bierze udział w unijnym programie dla szkół, wspieranym finansowo przez Unię Europejską

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30
01-207 Warszawa

Telefoniczny Punkt Informacyjny
22 376-76-76

Czynny od poniedziałku do piątku
w godz. 8.00-16.00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego **22 376-78-55**
Biuro Administracyjne **22 376-74-10**
Biuro Analiz i Strategii **22 376-72-29**
Biuro Audytu i Kontroli **22 376-79-05**
Biuro Finansowo-Księgowe **22 376-74-32**
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych **22 376-73-61**
Biuro Teleinformatyki **22 376-70-24**
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim **22 376-77-44**
Departament Gospodarowania Zasobem **22 376-76-23**
Departament Innowacji **22 376-71-30**
Departament Interwencji Rynkowych **22 376-71-09**
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego **22 376-79-67**
Departament Nadzoru nad Spółkami **22 376-77-76**
Departament Rozwoju Rynku **22 376-70-50**
Departament Wsparcia Eksportu **22 376-72-26**
Departament Wspierania Konsumpcji **22 376-79-79**
Departament Zagospodarowania Przejętego Mienia **22 376-77-19**

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok
ul. Kombatantów 4
15-102 Białystok
85 664-31-50

OT Kraków
ul. Mogilska 104
31-546 Kraków
12 424-09-40

OT Pruszcz Gdański
ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Bydgoszcz
ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Lublin
ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

OT Rzeszów
ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Częstochowa
ul. Jana III Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
34 378-20-36

OT Łódź
ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Szczecin
ul. Matejki 6B
71-615 Szczecin
91 814-42-00

OT Gorzów Wlkp.
ul. Myśluborska 32
66-400 Gorzów Wlkp.
95 714-61-00

OT Olsztyn
ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-00

OT Warszawa
pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Kielce
ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Opole
ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Wrocław
ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

OT Koszalin
ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Poznań
ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01